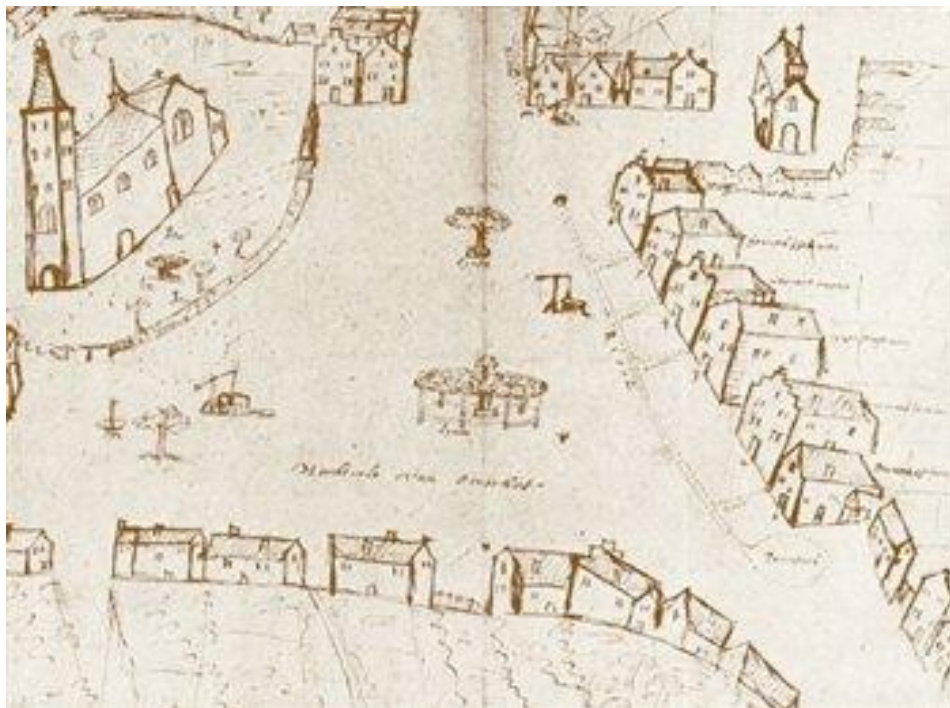

Bijlage 8.6: Overzicht van rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten in de gemeente Oirschot

Inhoudsopgave

1. Overzicht van gebouwde rijksmonumenten\.....	2
2. Overzicht van archeologische rijksmonumenten	30
3. Overzicht van gemeentelijke monumenten	36
4. Overzicht van rijksbeschermd dorpsgezichten	41
4. Overzicht van historische buitenplaatsen	42

Markt van Oirschot in 1620 (archief Oirschot)

1. Overzicht van gebouwde rijksmonumenten\

De gegevens in dit overzicht zijn ontleend aan het Rijksmonumentenregister zoals beheerd door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en opgenomen in de Objecten Databank (ODB). Uit de ODB zijn alleen de volgende gegevens overgenomen: rijksmonumentnummer, straat en huisnummer en de inleiding van de redengevende omschrijving. Voor een uitgebreide (redengevende) omschrijving en waardering van het gebouwde erfgoed in de gemeente Oirschot, zie de catalogus bij de gemeentelijke erfgoedkaart.

Rijksnr	Straat	Huisnr	Redengevende_Omschrijving
31299	Molenstraat	2	Woonhuis met verdieping, hoek Rijksluisstraat en daarin zo ver uitspringend, dat de gevel als afsluiting van de Markt dient. Vermoedelijk omstreeks 1850.
31300	Molenstraat	4	Wit dorpshuis, zadeldak van rode pannen met nok evenwijdig aan de gevel. Bovenlicht met motief van witte roeden.
31301	Molenstraat	6	Wit dorpshuis met dwars zadeldak van rode pannen.
31302	Molenstraat	12	Grijsgepleisterd dorpshuis met dwars wolfdak van pannen, eind XVIII.
31303	Montfortlaan	12	Kasteel Oud-Beysterveld. Blijkens gedenksteen in de achtergevel, met wapen gesticht door baron R. Sweerts de Landas, heer van Oirschot, in 1775. Tot 1831 aan diens familie gebleven, daarna studiehuis van de missionarissen Fils de Marie, thans klooster der Paters Montfortanen. Het hoofdgebouw uit 1775 met deftige gevel bewaard tussen moderne aanbouwen. Voorgevel met vooruitspringende middentravee met fronton, waarin deur met pilasteromlijsting. Ramen met waaierzwikken. Inwendig: gesneden trapleuning, stucwerk-ingangen en betimmering. Zeskant kabinet in de as van het gebouw.
31304	Nieuwstraat	7	Huis met grijsgepleisterde topgevel, achterkant tegen Torenstraat 8 aangebouwd.
31305	Nieuwstraat	17	Groot herenhuis uit omstreeks 1840, met hardstenen waterlijsten en ingangspartij, parterre gebosseerd, verdieping gladgepleisterd. Daarnaast een ermee verbonden ouder huis met schilddak en lijstgevel met ingezwenkte hoeken, eveneens gepleisterd.
31306	Nieuwstraat	39	WOONHUIS met zadeldak tussen zijtopgevels met vlechtingen, gebosseerd witgepleisterde voorgevel met Empire ingangspartij.
31308	Nieuwstraat	45	Huis onder dwars zadeldak tussen zij-topgevels; zesdelige ramen met vensterluiken. Strecken van rode baksteen boven de vensters, het overige van gele baksteen.
31255	Bestseweg	34	Huis Schoonoord. Landhuis uit de 19e eeuw met gepleisterde, deels rustiek geblokte, gevels en schilddak met dakruiter.
31256	Brembos	1	Eenvoudige bakstenen BOERDERIJTJE onder rieten kap met aangebouwde houten, gepotdekselde schuur. Waterput op het erf.
31257	Dekanijstraat	4	Behoort tot de woning Dekanijstraat 2, is daarvan een vleugel in

			het L-vormig complex. Zadeldak van rode pannen.
31258	Dekanijsstraat	20	Wit dorpshuis met rood pannendak, langsgevel aan de Gasthuisstraat, korte gevel met wolfdak aan de Dekanijsstraat.
31259	Dekanijsstraat	3	Witgepleisterd dorpshuis, schuiframen, groene vensterluiken, bovenlicht met segmentvormige roeden.
31260	Deken Frankenstraat	7	Dorpshuisje met topgevel met vlechtingen; zijgevels aan de Dirk van Ameydenstraat en de St. Odulphusstraat.
31261	Gasthuisstraat	5	Hoekpand St. Jorisstraat. Wit dorpshuis met omlijste ingang (XIXa).
31262	Gasthuisstraat	31	DORPSWONING, een geheel vormend met de panden nrs 33 t.m. 37, met door pannen belegd zadeldak en zijtopgevel; ramen met kleine roedenverdeling en luiken.
31264	Gasthuisstraat	33	DORPSWONING, een geheel vormend met de panden nr 31 en nrs 35 en 37. Met zadeldak, ramen met kleine roedenverdeling en luiken.
31266	Gasthuisstraat	35	Dorpswoning, een geheel vormend met de panden nrs 31-33 en 37. Onder met pannen belegd zadeldak. Venster onlangs gemoderniseerd.
31267	Gasthuisstraat	37	Dorpswoning, een geheel vormend met de nrs. 31 t/m 35. Met pannen belegd zadeldak tegen zij-topgevel. Ramen met kleine roedenverdeling en luiken.
31268	Gasthuisstraat	39	Dorpswoning met dwars zadeldak tussen zij- topgevels; ramen met kleine roedenverdeling.
31269	Hedel	7	Brabantse langgevelboerderij, midden 18e eeuw onder met riet en pannen gedekt wolfdak. Vensters met zesruitsschuiframen, sommige nog met luiken. Houten schuur op het erf. Inwendig schouw en goed bewaarde houtconstructie.
31270	Hedel	6	Boerderij van het Noord-Brabantse langgeveltype.
31271	Heerenbeek	1	Hoeve op het landgoed "Heerebeek". Monumentale boerderij uit de eerste helft van de 19e eeuw, opgetrokken uit baksteen onder hoog met pannen gedekt wolfdak. Brabants langgevelboerderij. De vensters van het woongedeelte hebben luiken en zesruitsschuiframen. Schuur op het erf onder pannen zadeldak, 19e eeuw.
31272	Heistraat	1	Twee gepleisterde landarbeidershuisjes onder een pannen wolfdak, 18e eeuw. Deuren met bovenlichten, waarin kleine roedenverdeling; vensters met luiken en vierruitsschuiframen.
31273	Koestraat	9	Eenvoudig witgeverfd pand onder zadeldak met zijtopgevel. 9 ruitsvensters.
31274	Koestraat	21	Dorpshuis met gepleisterde gevel, zadeldak tussen zijtopgevels met vlechtingen, ingangstravee met geprofileerde omlijsting. Een hardstenen stoeppaal.
31275	Koestraat	23	Hoog DORPSHUIS met zadeldak tussen zijtopgevels met

			vlechtingen. Gevel gepleisterd.
31276	Koestraat	8	Eenvoudig gepleisterd pand onder zadeldak met zijtopgevel. 9-ruitsvensters met luiken.
31277	Koestraat	10	DORPSWONING met zijtopgevel met vlechtingen.
31278	Koestraat	14	Hof van Solms, thans Sint Franciscushof. GROOT HUIS waar in de XVIIe eeuw, tot 1663, een Carmelitessenklooster gevestigd was (in 1931 keerden zij in Oirschot terug en namen hun intrek in huis Blijendaal aan de Nieuwstraat 28). In 1663, toen de nonnen verjaagd werden, gaf de gravin van Solms het huis ten geschenke aan de chirurgijn Arnold Fey uit erkentelijkheid voor een welgeslaagde operatie. Deze (in 1663 heer van Cranenburg, overleden in 1679) liet wellicht de huidige gevel zetten. In 1904 is het huis gekocht door de Franciscanessen van het klooster Nazareth die het inrichtte voor oude en zieke zusters. Hoofdgebouw met rechthoekig hierop staande vleugels (thans daarvan gescheiden en respectievelijk 14 en 18 genummerd). Het hoofdgebouw heeft een gepleisterde pilastergevel, waarvan de middenpartij een halsgevel vormt, bekroond door een fronton met vaasmotief. Interieur met balklagen en plafonds. De zijvleugel nr 18, met schilddak en lijstgevel met voluutvormige hoekoplossingen, is, naar het uiterlijk doet vermoeden, ouder dan de zijvleugel nr 14, die XIXe eeuws aandoet. Beide vleugels geheel geel gesausd.
31279	Leeuwerikstraat	18	Reeks huisjes zonder verdieping onder een doorlopend zadeldak tussen puntgevels, midden 18e eeuw. Vensters met 36-ruitschuiframen.
31280	Liempdsedijk	3	Boerderij van het Noord-Brabantse langgeveltype, gedeeltelijk met riet bedekt. Haaks daarop gebouwd twee schuren, eveneens met riet gedekt.
31281	Markt	1	Raadhuis. Gesticht in 1463 als rechthuis. Na brand in 1513 herbouwd, in de 18 ^e eeuw zeer gewijzigd, 1938/39 gerestaureerd door A.A. Kok te Amsterdam. Rechthoekig bakstenen gebouw van twee verdiepingen boven een kelder; trapgevels aan de korte zijden, hoog bordes tegen de voorgevel. Tweebeukige kelder met vlakke kruisribgewelven in het midden rustend op zuiltjes met eenvoudige basementen en kapiteeltjes, tegen de wanden op kraagstenen; als raadszaal in gebruik. In de secretarie wandkast met fraai gesmeed laat-gotisch slot (plm 1500). Boven de ingang jaartal 1463.
31282	Markt	2	Rooms-Katholieke KERK van St. Petrus'Banden. Opvolgster van een in 1462 door brand verwoest kerkgebouw dat na de stichting van het kapittel begin 17 ^e eeuw verrezen was. In 1503 werd nog aan de huidige kerk gebouwd. Grootscheepse laat-gotische kruisbasiliek, rijk voortbrengsel van de Kempische gotiek; in baksteen met veelvuldige toepassing van natuursteen, met kooromgang en straalkapellen (volgens hetzelfde systeem als in Gheel, dat in die tijd evenals Oirschot de Merodes tot heer had), imposante westtoren.
31283	Markt	3	Hotel de Zwaan. Met zij- en achtergevel aan de Vrijthof gelegen. Vroeger als de Doelen bekend. Tot plm 1940 was er een brouwerij aan verbonden. Herbouwd na de grote brand van 1623, die de

			gehele Markt teisterde. Breed wit pand met wolfdak waarvan de nok evenwijdig aan de voorgevel. In de zijgevel de jaarankers 1 6 , in de achtergevel 2 3. Voor het huis, aan de straat, aan een boom een houten zwaan.
31284	Markt	4	Huis met witte topgevel met vlechtingen, vermoedelijk 17 ^e eeuw. Luiken.
31285	Markt	5	Eenvoudig dorpshuis met verdieping, grijs gecement, beneden met vensterluiken, hoog dwars zadeldak tussen zijtopgevels met vlechtingen.
31286	Markt	6	Eenvoudig witgeverfde HALSGEVEL, met rollaag afgedekt en met klein rondbogig topfronton, 18 ^e eeuw, een der vensters met luiken; twee stoeppalen.
31287	Markt	7	Huis met strenge lijstgevel, kroonlijst met régence-consoles; twee schoorstenen op het dak. Beneden gemoderniseerd met etalage.
31288	Markt	11	Huis met eenvoudige gebosseerd gepleisterde tuitgevel. Nog geheel woonhuis.
31289	Markt	12	Laag pand achter hoog opgetrokken gebosseerd gepleisterde lijstgevel. Kleine etalage uit 19 ^e eeuw.
31290	Markt	13	Huis met gebosseerd gepleisterde lijstgevel, moderne etalage.
31291	Markt	15	Huis "In den bonten Osch", met in- en uitgezwenkte topgevel, XVIII A. Boven in een ovale nis resten van een schildering met bonte os. Gerestaureerd (1959).
31292	Markt	17	HUIS met gebosseerd gepleisterde tuitgevel.
31293	Markt	18	HUIS met in- en uitgezwenkte topgevel zoals Markt 15. Eveneens vlak gerestaureerd. Cafe 't Geveltje'.
31294	Markt	20	Eenvoudig dorpshuisje, Vroeg 19 ^e eeuws of ouder.
31295	Molenstraat	15	Woonhuis met verdieping, lijstgevel en zadeldak tussen zijtopgevels met vlechtingen, 18 ^e eeuw, gevel 19 ^e eeuw. Vier stoeppalen.
31296	Molenstraat	17	Gasthuis, gesticht 1613 door Jan Daems van Nuna, vernieuwd 1780. Tesamen een brede gevel met afwisselend telkens een raam en deur; zadeldak tussen zijtopgevels met vlechtingen. Raampjes met kleine witte roedenverdeling en vensterluiken; deuren met bovenlichtjes waarin ruitmotief. Boven de middelste deur gedenksteen uit 1780. In de linkerzijtopgevel een groot sieranker tegen de schoorsteen en jaarankers 1 6.
31297	Molenstraat	27	HUIS Groenberg. 1613 gebouwd door de schout van Kempenland; later een tijd lang kannunikenhuis. In de 19 ^e eeuw burgemeesterswoning, later hotel. Thans woonhuis. Dubbel rechthoekig huis van twee verdiepingen met hoge zadeldaken tussen eenvoudige trapgevelparen aan de korte zijden. Jaarankers 1613 in de gewitte voorgevel. Dakruitertje. Ingangspartij uit plm 1825 met bovenlicht waarin motief van witte roeden met ovale krans in Empire-trant. Ramen met kleine roedenverdeling.

31298	Molenstraat	31	Eenvoudig huis met zadeldak tussen zijtopgevels met vlechtingen ramen met kleine roedenverdeling, houten klossen onder de gootlijst, vensterluiken, rode pannen. 18 ^e eeuw
31309	Nieuwstraat	28	Ingevolge Koninklijk Besluit van 9 augustus 1972 nummer 39 betreft bescherming het tot het Carmelitessenklooster Blijendaal behorende, vermoedelijk in oorsprong uit de 17e eeuw daterende HUIS, bestaande uit een oost-westvleugel, afgedekt door een zadeldak en aan de voorzijde voorzien van een topgevel met vlechtingen, waarin ramen met kleine roedenverdeling, voorts een met een zadeldak afgedekte zuidvleugel, voor zover gelegen tussen de Nieuwstraat en de oostzijde van een binnenplaats en een met een klein zadeldak met schild afgedekte noordvleugel, welke eveneens is gelegen tussen de Nieuwstraat en een binnenplaats.
31310	Nieuwstraat	48	DWARSPAND met eenvoudige lijstgevel onder pannen dak. Twee hoekschoorstenen. Stoop met stoeppalen.
31311	Noijenstraat	14	DORPSWONING onder met pannen belegd zadeldak tegen een zijtopgevel. Ramen met kleine roedenverdeling en luiken.
31312	Rijkesluisstraat	1	Gebosseerd grijsgepleisterd woonhuis.
31313	Rijkesluisstraat	3	Huis met schilddak en witgepleisterde lijstgevel met ingezwenkte hoeken. XVIII. Zijgevel langs de Molenstraat, achtergevel aan de Vrijthof. Behoort nog tot het Marktbeeld.
31314	Rijkesluisstraat	2	Groot HERENHUIS uit 1856 (gedenksteentje A.M.V. en I.D.V. elk met het jaartal); bovenlicht met segmentmotieven in de roeden.
31315	Rijkesluisstraat	4	Huis onder zadeldak tussen zij-topgevels, gepleisterde voorgevel. 17e eeuws. Twee stoeppalen.
31316	Rijkesluisstraat	20	Boerderij uit de eerste helft van de 19e eeuw van het Brabantse langgeveltype. Pannen zadeldak, houten kroonlijst, vensters met luiken en zesruitsschuiframes; deur met panelen. Bakstenen schuur achter de boerderij onder pannen zadeldak, met de hoeve verbonden door een dwarsvleugel.
31317	Rijkesluisstraat	24	Landarbeiderswoning uit de eerste helft van de 19e eeuw. Pand zonder verdieping, met pannen zadeldak, aan de voorzijde afgesloten door een gepleisterde puntgevel, waarin een venster met zesruitsschuifraam. Links van het pand een bakstenen erfmuur, die oudtijds doorliep tot de boerderij Rijkesluisstraat 20.
31318	Rijkesluisstraat	54	Boerderij, met pannendak, afgewolfd. Vensters met kleine roedenverdeling. Onder een dak met het buurnummer 56.
31319	Rijkesluisstraat	56	BOERDERIJ met pannendak. Zijtopgevels met vlechtingen, waarin duivengaten. Vensters met kleine roedenverdeling; stal dwars op het woongedeelte. Onder een dak met het buurnummer 54.
31320	De Fransman	6	Boerderij van het Noord-Brabantse langgeveltype.
31321	Schoolstraat	2	Op de hoek van de Dekanijstraat. Bestaat uit TWEE PANDEN: op de hoek een eenvoudige witte DORPSWONING; vensters met luiken en empire-ramen met telkens twee bogen in het bovenlicht van elk venster en kleine roedenverdeling. Daarnaast: rechthoekig

			WOONHUIS van twee verdiepingen, thans meubelfabriek. Met hoog dak tussen trapgevels aan de korte zijden. De vensters aan de voorgevel - in de trant van pl.m. 1550 doch met ertussen jaarankers 1679 - zijn overspannen door uitgekraagde korfbogen; in de boogtrommels metselmozaïek. In de middelste travee een laad-opening uitgebroken, dwars door de onderste korfboog heen. In de zuidelijke trapgevel zijn de vensters dichtgezet en is een afdak aangebouwd voor hout-opslag. Inwendig nog de oude balklagen met eenvoudige geprofileerde sleutelstukken. In 1629 gesticht als huis voor de scholaster en de kanunniken. In de ramen dezelfde roedenverdeling en boven dezelfde rondbogen (hier met omgekeerde waaiers) als in het witte huisje op de hoek ernaast.
31322	Spoordonkseweg	65	Boerderij van het Brabantse langgeveltype, eerste helft 19e eeuw, onder pannen wolfdak. In het woongedeelte deur met eenvoudige bovenlicht en vensters met luiken en 20-ruitsschuiframen. Op het erf een schuur onder ten dele met pannen en ten dele met riet gedekt wolfdak.
31323	Sint Odulphusstraat	1	Huis "De reizende Man" met trapgevel uit 17 ^e eeuw, ontlastingsbogen boven de vensters van gele en rode baksteen, vernieuwde boogtrommels. Ingang overhoeks, de hoek opgevangen op een ronde gemetselde kolom, resultaat van verbouwing in 1937. "Hollandse" etalage. Sierankers. Oude kapconstructie gesloopt.
31324	Sint Odulphusstraat	3	HUIS met sterk vernieuwde trapgevel in de trant van die van nr 1. Ontlastingsbogen boven de vensters van rode en gele baksteen, metselmozaïeken in de boogtrommels. Dezelfde sierankers als in nr 1. Verbouwd 1943.
31325	Dekanijstraat	2	Lage woning met zadeldak van rode pannen waarvan de nok evenwijdig aan de voorgevel. Vermoedelijk 17 ^e eeuw. Vormt een complex met Dekanijstraat 2 en St. Odulphusstraat 11 en 13, tezamen als een soort hofje gebouwd.
31326	Sint Odulphusstraat	11	Woning met wolfdak van rode pannen (De Vier Quartieren); korfbogig omtoogde vensters met geschilderd metselmozaïek in de boogtrommels boven vensters en deur. Een tweede deur (11) later ingebroken. Het huis is L-vormig gebouwd, aan de noordzijde een topgevel met vlechtingen. Vormt een complex met Dekanijstraat 2 en 4.
31327	Sint Odulphusstraat	33	Eenvoudig DWARSPAND (witgeverfd) onder pannen zadeldak tussen zijtopgevels. Hoekschoorsteen. Aangebouwde schuur, eveneens onder pannen zadeldak.
31328	Sint Odulphusstraat	16	Landarbeidershuisje uit het midden van de 19e eeuw onder pannen zadeldak, dat links aansluit tegen een puntgevel en rechts doorloopt over nr 18. Vensters met luiken en zesruitsschuifraam. Zaagtandfries onder de goot.
31329	Sint Odulphusstraat	18	Landarbeidershuisje onder een zadeldak met de nrs 16 en 20. Zaagtandfries onder de dakgoot; venster met luiken en zesruitsschuifraam. Midden 19e eeuw.
31330	Sint Odulphusstraat	20	Landarbeidershuisje onder een zadeldak met de nrs 18 en 22. Zaagtandfries onder de dakgoot; venster met luiken en

			zesruitsschuifraam. Midden 19e eeuw.
31331	Sint Odulphusstraat	22	Landarbeidershuisje, midden 19e eeuw; onder pannen zadeldak, dat rechts aansluit tegen een puntgevel en links doorloopt over nr 20. Zaagtandfries onder de dakgoot; venster met luiken en zesruitsschuifraam.
31332	Zwanenburg	1	Boerderij van het Noord-Brabantse langgeveltype, met als korte voorgevel een klokgevel, 18e eeuw.
31333	Torenstraat	8	Woonhuis van twee verdiepingen met hoog zadeldak tussen in- en uitgezwente topgevels. Op de hoek van de Kerkstraat, waarin 5 genummerd. Tegen de achtertopgevel is Nieuwstraat 7 aangebouwd.
31334	Stenenstraat	1	Eenvoudig landarbeidershuisje, 19e eeuw, onder pannen zadeldak tussen puntgeveltjes met rollagen. Vensters met 20-ruitsschuiframen.
31335	Vrijthof	2	Huis met witgesausde lijstgevel en dwars zadeldak; ramen met kleine roedenverdeling.
31336	Vrijthof	2	Wit stalgebouw, achterkant van Rijkessluisstraat 3.
31337	Vrijthof	3	Ned. Herv. KERK. Voormalige Onze Lieve Vrouwekapel, vanaf 1689 Boterwaag, sinds 1801 Ned. Herv. Kerk. Romaans zaalkerkje van tufsteen uit de vroegere Xlle eeuw; een gotisch koor op een travee na afgebroken in 1880, thans met moderne bakstenen sluitmuur. Klokke- torentje uit de XVIIIe eeuw boven de westgevel. Gerestaureerd 1961 door J. de Wilde te Breda. Preekstoel midden XVIIIe eeuw met doop- bekkenhouder en koperen lezenaar, versierd met het wapen Nassau-Dietz, in 1756 door Claude Demeny gegoten. Eenklaviers positief, ca. 1750 gemaakt door L. de Backer. In 1804 in de huidige kerk geplaatst.
31338	Vrijthof	4	Eenvoudig huisje. plm 1900, met zadeldak. De nok evenwijdig aan de voorgevel. Mechanisch torenuurwerk, circa 1937, later voorzien van elektrische opwinding. Het oude torenuurwerk is overgebracht naar het Hervormd Centrum naast de kerk. Het is circa 1980 geheel gerestaureerd.
31339	Vrijthof	5	Eenvoudig huisje met zadeldak, plm 1900. De nok evenwijdig aan de voorgevel.
31340	Vrijthof	6	Eenvoudig witgepleisterd huisje, plm 1900.
31341	Vrijthof	7	Eenvoudig huisjes, plm 1900, zonder verdieping.
31342	Vrijthof	9	WOONHUIS met verdieping en hoog zadeldak tussen zijtopgevels met vlechtingen.
31343	Fluterd	1	BOERDERIJ van het Noord-Brabantse langgeveltype.
31344	Boterwijksestraat	6	Boerderij van het Noord-Brabantse langgeveltype.
31345	Boterwijksestraat	10	Boerderij van het Noord-Brabants langgeveltype met Vlaamse schuur.

31346	Boterwijksestraat	20	Boerderij van het Noord-Brabantse langgeveltype. Jaarankers 1840.
31347	De Korenaar	49	Molen "De Korenaar", ronde bakstenen bovenkruier op belt.
31348	Kampsesteeg	10	19e eeuwse keuterboerderij van het Brabantse langgeveltype onder met riet en pannen gedekt schilddak. Authentiek interieur. Uit baksteen en hout opgetrokken wagenschuur onder met riet gedekt schilddak.
31349	Notel	12	Boerderij van het Noord-Brabantse langgeveltype met overstekend wolfdak en met houten kruisko zijnen.
31350	Pandgat	19	Brabantse LANGGEVELBOERDERIJ uit de eerste helft van de 19e eeuw onder met riet en pannen gedekt wolfdak. Deur met eenvoudig bovenlicht; vensters met ramen waarin kleine roedenverdeling en luiken. Houten schuur met pannen zadeldak.
31351	Spoordonkseweg	130	Watermolen midden 19 ^e eeuw; het langgerekte gebouw staat haaks op het riviertje de Beerze en bestaat uit twee bakstenen vleugels ter weerszijde van de met hout afgeschotte ruimte voor de schepraderen, waarvan er slechts een over is. Het geheel is overdekt door een pannen zadeldak tussen topgevels; toegangsdeuren aan de korte zijden en kleine rondboogvensters op de begane grond en verdieping,
31352	Hakkelaren	7	Kapel van Onze Lieve Vrouw van den H. Eik, ten zuiden van Spoordonk. 1854 gebouwd op de fundamenten van een XV ^e eeuwse kapel (ter ere van een miraculeus beeld), die in 1606 met een toren vergroot was, in 1649 gesloopt werd. De huidige kapel in 1907 vergroot met afbraak van de ingestorte St. Pieterstoren (1904): in de voorgevel een boogstelling van vier zuilen (plm 1500) die de orgeltribune van de St. Pieterskerk ondersteunde en oorspronkelijk deel uitmaakte van het oxaal aldaar. Eenvoudige neo-gotisch zaalgebouwtje met westelijke trapgevel.
31353	Straten	13	Boerderij van het Noord-Brabantse langgeveltype.
31354	Straten	12	Kapel van St. Anthonius Abt. 1853 gebouwd op de plaats van een in 1557 gestichte kapel (n.a.v. een mirakel van Anthonius Abt tijdens de pest-epidemie van dat jaar.) Eenvoudig zaalgebouwtje met ingezwenkte geveltop waarop een dakruiter, in 1953 hersteld. In de gevel onder een baldakijn een reliëf voorstellende St. Joris en de draak.
31355	Straten	13	Kleine boerderij van het Noord-Brabantse langgeveltype, gedekt door rieten wolfdak.
31356	Straten	7	BOERDERIJ van het Noord-Brabantse langgeveltype, gedekt door rieten wolfdak. Ramen met kleine roedenverdeling. Met gemetselde SCHUUR onder rieten dak.
31359	Straten	8	Boerderij van het Noord-Brabantse langgeveltype, onder rieten wolfdak met voet van pannen. Ramen met kleine roedenverdeling.
31360	Straten	9	Boerderij met ingang in de kopgevel, overigens van het Noord-Brabantse langgeveltype. Pannendak. Ramen met kleine roedenverdeling.

31361	Straten	10	BOERDERIJ van het Noord-Brabantse type, gedeeltelijk gedekt met stro. Aan de voorzijde venster met roedenverdeling. Haaks hierop met stro gedekte veldschuur en bakhuis in schuine richting gelegen. Met stro gedekte varkensschuur.
31597	Willibrordstraat	25	Voormalige R.K. Kerk van St. Willibrord. Zeer mooie en goed geproportioneerde dorpskerk, opgetrokken van baksteen in de eerste helft van de 15e eeuw, bestaande uit een schip met lagere zijbeuken onder een zadeldak, een dwarspand, een smaller 3/8 gesloten koor en een toren met overhoekse steunberen aan de west-, een haakse aan de zuid- en een vierkante traptoren aan de noordzijde; deze toren heeft drie geledingen met spaarvelden en bovenin galmgaten, en een hoge, van vier- tot achtkant ingesnoerde spits. Inwendig zuilen met lijstkapitelen en houten tongewelven. Gerestaureerd in 1958. Mechanisch smeedijzeren torenuurwerk, 17de eeuw? In de kerk grafzerk van pastoor Guilielmus Pancrasius Schoenen (1608).
31598	Kerkstraat	8	R.K.Pastorie. Rechthoekig gebouw zonder verdieping. Met leien gedekt zadeldak tussen puntgevels. Vierkante houten klokketorentje met spits. Vensters met zesruitsschuiframen. Het gebouw dateert uit de 19e eeuw. Ingangspartij later in de 19e eeuw gewijzigd met bordes en puntgeveltje. IJzeren toegangshek tussen gemetselde hekpijlers, bekroond door siervazen in Lodewijk XVI-trant.
31599	Hillestraat	2	Ruïne van de middeleeuwse kerktoren buiten de dorpskom; rechtopgaande bakstenen bouwwerk uit de eerste helft van de 14e eeuw; zonder steunberen, met vier door natuurstenen waterlijsten gescheiden geledingen, zonder dak. In de tweede geleding aan iedere zijde drie langwerpige met een rondboogfries afgezette spaarvelden, in de derde geleding aan elke zijde twee dichtgemetselde spitsbogige galmgaten, in de vierde geleding aan elke zijde twee spitsbogige spaarnissen waarin gekoppelde spitsbogige galmgaten.
31600	Kerkstraat	3	Boerderij van het kempische langgeveltype, met ingang in de kopgevel, rieten dak met voet van pannen; jaarstenen 1840. Met houten schuur onder rieten dak.
31601	Kerkstraat	7	Boerderij van het Kempische langgeveltype, met rieten wolfdak met voet van pannen, met vrijstaande deels bakstenen, deels houten schuur onder rieten wolfdak. Een tweede schuur onder rieten wolfdak achter de boerderij. In de kopgevel van de boerderij jaarstenen 1820.
31602	Spreeuwelsedijk	1	Mariakapel, gesticht in 1637, in de 19e eeuw geheel herbouwd en in recente tijd van een torentje voorzien. Eenvoudige rechthoekige cel onder met pannen belegd zadeldak tussen topgevels. Mechanisch torenuurwerk, Eijsbouts.
31603	Voldijnseweg	2	Boerderij van het Kempische langgeveltype, onder rieten wolfdak met voet van pannen; ramen met kleine roedenverdeling en luiken; in de kopgevel het jaartal 1811.
31604	Voldijnseweg	18	Fraaie 18e eeuwse langgevelboerderij met schaapskooi aan de voorkant. Wolfdak, gedekt door riet en pannen; vensters met 25

			ruitsschuiframes en luikjes.
31605	N.v.t.		Boerderij "de beukenhoef", van het Noordbrabantse langgeveltype, onder rieten wolfdak met voet van pannen; houten stijlen in de achtergevel en daarover uitkragend wolfdak; ramen met kleine roedenverdeling en luiken.
31606	N.v.t.		Boerderij van het Noordbrabantse langgeveltype, onder rieten wolfdak met voet van pannen; in de kopgevel ramen met kruiskozijnen en kleine roedenverdeling.
31607	N.v.t.		Huis onder wolfdak met pannen; ramen met kleine roedenverdeling en luiken
31608	N.v.t.		Boerderij "De Eikenhoef", van het Noordbrabantse langgeveltype onder rieten schilddak met voet van pannen; halve kruiskozijnen met kleine roedenverdeling en luiken.
31609	N.v.t.		Huis onder hoog schilddak met pannen, eind 18e of begin 19e eeuw.
42118	Ten Bergh	8	Langgerekt pand onder zadeldak met zijtopgevels. 15 ruitsvensters. Dichtgemetselde poort, nog gedeeltelijk zichtbaar.
337285	Markt	2	(Interieur). Een houten beeld van St. Odulphus (pl.m. 1780); geschilderde kruisweg (pl.m. 1830) afkomstig uit de kerk van Weerselo; 15e-eeuws kruisbeeld; grote eikehouten preekstoel (pl.m. 1843) vervaardigd door atelier A.I. Rutten en groot orgel (1843) vervaardigd door de Gebr. Smits, beide afkomstig uit de voormalige St. Pieterskerk te 's-Hertogenbosch; een drietal biechtstoelen in Lod. XVI stijl met barokke elementen (verm. XIX A) vervaardigd door Jan van der Marck.
511507	Dr. Jan van de Mortellaan	13	HOOFDGEBOUW, Huis te Baest.
511509	Dr. Jan van de Mortellaan	13	HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG.
511510	Dr. Jan van de Mortellaan	13	HEK EN BRUG. Achttiende eeuwse smeedijzeren spijlenhek gevat in twee vroeg 20ste-eeuwse vierkante bakstenen pijlers onder hardstenen afdekplaat, ter afsluiting van de plaats en de noordoostelijke toegangslaan, gesitueerd aan de westoever van de Grote Beerse. Aansluitend een houten brug (waaronder stuw) met 18de-eeuwse smeedijzeren balustrade, steunend op rode bakstenen keermuren uit de jaren '30 van de 20ste eeuw.
511511	Dr. Jan van de Mortellaan	13	TUINHUIS. Rode bakstenen tuinhuis uit de 19de eeuw, gesitueerd aan de noordhoek van de nutstuin. Het op rechthoekige grondslag opgetrokken tuinhuis bestaat uit een middenstuk onder met Oud-Hollandse pannen gedekt schilddak met aan weerszijden een kleine torenachtige vleugel, eveneens onder met Oud-Hollandse pannen gedekt schilddak. Als zodanig is deze opzet identiek aan het koetshuis annex dienstwoning. Centraal aan de voor(noord-)gevel een dubbele getoogde deur. In de vleugels aan deze zijde een halfronde deur. Voorts aan voor- en zijgevels halfronde meerruitsvensters. Aan de achterzijde vertoont het dakschild een luifelvormig overstek.
511512	Dr. Jan van de Mortellaan	13	Aan het tuinhuis aansluitende MOESTUINMUUR met enkele door pijlers met hardstenen afdekplaat geflankeerde entree's

			onderbroken, in enkele rechte hoeken omgaand. De in oorsprong uit de 18de eeuw daterende muur, die door pijlers wordt geleed (oorspronkelijk door afdekplaten afgesloten) en door een ezelsrug wordt bekroond, sluit de nutstuin naar de noordzijde af.
511513	Dr. Jan van de Mortellaan	13	ZONNEWIJZERSOKKEL. Hardstenen buikvormige sokkel van een zonnewijzer uit de eerste helft van de 18de eeuw, gesitueerd op het voorplein voor de entree van het hoofdgebouw. De op de sokkel gemonteerde zonnewijzer is een replica van de 18de-eeuwse zonnewijzer.
511514	Dr. Jan van de Mortellaan	11	ERFMUUR. Ten noorden van het hoofdhuis gesitueerde 19de-eeuwse korte witgeschilderde rode bakstenen erfmuur, doorbroken door een door bakstenen pijlers geflankeerde toegang naar het erf tussen boerderij en stal.
511515	Dr. Jan van de Mortellaan	9	KOETSHUIS ANNEX DIENSTWONING. Rode bakstenen witgekalkt koetshuis annex dienstwoning uit de 19de eeuw, gesitueerd aan de oprit ten westen van het huis. Het op een rechthoekige grondslag opgetrokken ensemble bestaat uit een middenstuk met Oud-Hollandse pannen gedekt schilddak met aan weerszijden een kleine torenachtige vleugel, eveneens onder met Oud-Hollandse pannen gedekt schilddak. Alszodanig is deze opzet identiek aan het tuinhuis. Het koetshuis werd in de jaren 1931 en 1932 tot enkele dienstwoningen verbouwd. Centraal aan de oprit(oost-)zijde van het middenstuk drie 6-ruitsvensters met luiken met aan weerszijden een getoogde dubbele deur. De vleugels vertonen aan deze zijde een halfronde toegangsdeur met erboven een ijzeren 4-ruitsvenster met half rond bovenlicht met spaakroeden. Rechtergevel: Oorspronkelijke bevonden zich hier twee 4-ruitsvensters met half rond bovenlicht met spaakroeden. Het linker venster is dichtgezet. Op de verdieping centraal een venster als aan de voorzijde van de vleugels. In de linkergevel bevinden zich beganegronds wel twee vensters, identiek aan het venster in de rechter gevel. Op de verdieping een oeil de boeuf met spaakroeden. Aan de achterzijde een rechthoekige aanbouw die uit de tijd van de verbouwing in 1931 1n 1932 dateert.
511516	Dr. Jan van de Mortellaan	11	GROTE DIENSTWONING GENAAMD BAESTERHOEF. In oorsprong 16de-eeuwse of oudere dienstwoning, oorspronkelijk tiendschuur, en na diverse verbouwingen en brand in 1928 herbouwd tot de huidige grote dienstwoning. Opgetrokken in witgekalkte rode baksteen op rechthoekige grondslag onder met grijze pannen gedekte zadeldaken met wolfseinden, deels met meerruitsvensters met luiken
511517	Dr. Jan van de Mortellaan	11	SCHUUR. In horizontale delen opgetrokken 18de-eeuwse houten veldschuur op rechthoekige grondslag onder rieten schilddak met vorstpannen. De schuur kent nog zijn oorspronkelijke gebintconstructie. De enkele decennia geleden verbouwde zuidzijde van de schuurgevel is voor de bescherming van ondergeschikte betekenis. De schuur is gelegen even ten noorden van de grote dienstwoning genaamd Baesterhoef (onderdeel 9).
511518	Dr. Jan van de Mortellaan	3	POORTHUIS. Witgekalkte rode bakstenen poorthuis in 1938 in Kempische stijl gebouwd, op rechthoekige grondslag onder met grijze pannen gedekt zadeldak met wolfseinden, gelegen aan de aan de Van de Mortellaan gelegen entree van de buitenplaats. Voor(oprit-)zijde centraal de toegangsdeur (vernieuwd, voor de bescherming van ondergeschikte betekenis) met ruitvormig

			bovenlicht, met aan weerszijden een 20-ruitsschuifvenster met luiken. Op de verdieping twee openslaande 9-ruitsvensters met luiken. Rechterzijde een schuifvenster als aan voorzijde. Linkerzijde een hoger gelegen meerruitsvenster met luiken met eronder een 4-ruits keldervenster.
511519	Dr. Jan van de Mortellaan	7	VOORMALIGE TUINMANSWONING (toponiem: 'Nol en Pietje'). Witgekalkte rode bakstenen 19de-eeuwse tuinmanswoning op rechthoekige grondslag onder met Oud-Hollandse pannen gedekt schilddak. De woning is even ten westen van het koetshuis annex dienstwoning aan de oprit gelegen. Centraal aan de voor(ZW-)zijde de toegangsdeur met 8-ruits bovenlicht. Aan weerszijden een meerruitsvenster met luiken. Aan de rechtergevel twee meerruitsvensters met luiken. Aan de linker zijde een enkel meerruitsvenster met luiken. Achterzijde centraal de achterdeur met aan weerszijden drie op onregelmatige plaats en hoogte gelegen vensters.
511520	Dr. Jan van de Mortellaan	5	BOERDERIJ/VOORMALIGE PACHTERSWONING, GENAAMD EIKEHOEF ("BOEREKAMER"), MET BIJGEBOUW. Witgekalkte roodbakstenen pachterswoning annex bijgebouw van het Noord-Brabantse langgeveltype uit de eerste helft van de 18de eeuw, op langwerpig rechthoekige grondslag, gelegen aan de oprit tussen de portierswoning en kleine dienstwoning. Het bijgebouw springt ten aanzien van de portierswoning iets naar voren Het complex is overkapt door een rieten schilddak (vorstpannen) met voet van Oud-Hollandse pannen. Voor(oprit-)zijde centraal het kozijn van de oorspronkelijke toegangsdeur waarin 5-ruitsbovenlicht en een voor de bescherming ondergeschikte voordeur van recente datum. Aan de linkerzijde een getoogde dubbele staldeur. Uiterst links een halfronde deur. Voorts een brede dubbele deur en een aantal meerruitsvensters met luiken. Achterzijde complex getoogde 6-ruitsvensters. Het bijgebouwgedeelte vertoont inwendig nog de oorspronkelijke gebintconstructie.
511521	Dr. Jan van de Mortellaan	4	VOORMALIGE PACHTERSWONING, GENAAMD MASTEHOEF, MET STAL EN SCHUUR. Rode bakstenen in oorsprong 18de-eeuwse, thans grotendeels uit ca. 1900 daterende voormalige pachterswoning met stal op rechthoekige grondslag onder met grijze pannen gedekt zadeldak. Aan de ZW-zijde een 19de-eeuwse aanbouw onder zadeldak (grijze pannen). Voor(noord-)zijde rechts de entree deur naar de woning met rechts een enkel en links twee meerruitsvensters met luiken onder een getoogde strek. Aan de linkerzijde het stalgedeelte met twee getoogde dubbele staldeuren en twee getoogde meerruitsvensters. Rechterzijde beganegronds en op de verdieping enkele meerruitsvensters onder getoogde strek. De achterzijde vertoont enkele bouwsporen van oorspronkelijk aanwezige vensters. Aan de zuidzijde van het stalgedeelte een vroeg 19de eeuwse schuur onder met pannen gedekt zadeldak (oorspronkelijke gebintconstructie).
511522	Dr. Jan van de Mortellaan	2	BOERDERIJ GENAAMD DE LINDEHOEF. Witgekalkte rode bakstenen boerderij annex stal van het Noord-Brabantse langgeveltype op rechthoekige grondslag onder rieten zadeldak met wolfseinden, daterend uit 1774-1776. De bakstenen muren van het stalgedeelte uit de jaren '30 van de 20ste eeuw werden tijdens de restauratie van de boerderij in 1997-1998 weer door de oorspronkelijke houten delen vervangen. Aangebracht ter vervanging van de oorspronkelijk hier gesitueerde houten delen. Voor(noord-)zijde: centraal twee kruiskozijnen met vier 9-

			<p>ruitsvensters, aan de onderhelft van kozijnen luiken voorzien. Links een kloosterkozijn met twee 9-ruitsvensters en luik aan onderkozijn-helft. Onder laatstgenoemd venster een 4-ruits keldervenster met luik en diefijzers. Aan de rechterzijde een 9-ruits keldervenster met luik en 3-ruits bovenlicht. Linkergevel: links een entree-deur met 6-ruits bovenlicht. Rechts hiervan een dubbel 10-ruitsvenster met luiken. Aansluitend links de gevel van de stal waarin deels enkele en dubbele staldeuren waartussen getoogde 6-ruitsvensters. Rechtergevel: een deur met aan weerszijden een dubbel 8-ruitsvenster. Aansluitend rechts de gevel van de stal met getoogde 6-ruitsvensters en enkele toegangsdeuren. Achtergevel van de stal twee 6-ruitsvensters.</p>
511523	Dr. Jan van de Mortellaan	1	<p>PACHTERSWONING MET STAL GENAAMD DE BEUKEHOEF. Voormalige witgekalkte rode bakstenen pachterswoning, in 1774-1775 opgetrokken op rechthoekige grondslag onder met rieten kap (vorstpannen) gedekt schilddak met voet van Oud-Hollandse pannen en met overkragend overstek aan noordzijde. De voor(west-)gevel vertoont vakwerk. Centraal aan de voorzijde een dubbele staldeur. Linker gevel een toegangsdeur en enkele meerruitsvensters met luiken. Rechter gevel enkele meerruitsvensters met luiken. Achtergevel beganegronds twee meerruitsvensters met luiken, aan de rechterzijde een verhoogd venster met diefijzers en op de verdieping een enkel meerruitsvenster. De achter de pachterswoning gelegen garage is voor de bescherming van ondergeschikte betekenis. Het erf wordt aan de zuid- en westzijde door een smalle gracht begrensd.</p>
511524	Dr. Jan van de Mortellaan	13	<p>VELDKAPEL (Theresiakapel). Kleine bakstenen kapel op rechthoekige grondslag onder met grijze pannen gedekt zadeldak met wolfseinden. De kapel, die is opgedragen aan H. Theresia van Lisieux, werd in 1938 door het echtpaar Van de Mortel-de la Court opgericht als uiting van dank aan de schepper voor de genezing van hun ernstig zieke zoon J.H. van de Mortel. De naar de Van de Mortellaan gekeerde ingangs(zuid-)zijde van het monument vertoont centraal een halfronde toegang naar de kapel wordt afgesloten door een siersmeedijzeren hek. Aan weerszijden van de entree een kwartcirkelvormige plantenbak. De topgevel is met houten delen bekleed. Inwendig een basaltvloerbekleding en relief, beide voorzien van een herdenkingsinscriptie. De kapel is gesitueerd in de nabijheid van de Groenewoudsedijk en wordt door twee natuurstenen palen naar de weg afgescheiden.</p>
512420	Langereyt	16	<p>In 1933 werd in opdracht van de Maatschappij van Welstand te Eindhoven ten oosten van Oostelbeers een KOP-ROMPBOERDERIJ gebouwd. De Pels-Rijcke Hoeve werd ontworpen door architect M. van der Vlerk uit Vught die de vorm van de boerderij ontleende aan het noordelijke kop-hals-romptype.</p>
512421	Putstraat	10	<p>Ten noorden van het dorp gelegen, uit omstreeks 1890 daterende LANGGEVELBOERDERIJ met schuren en stallen. In de jaren 1930-1950 werden een gedeelte van het woonhuis en een deel van de stallen en schuren gewijzigd. De zuidzijde en een klein deel van de voorgevel van het woonhuis werden hierbij gewijzigd. De stal aan het woonhuis werd toen verlengd, de varkensstal verbreed en in beide werden betonnen vensters ingebroken die de halfronde stalramen vervingen. In de stal aan het woonhuis werd bovendien aan de zuidzijde een vleugelpoort dichtgemetseld.</p>

512422	Hertog Janstraat	16	<p>WOONHUIS gebouwd in 1931 naar een ontwerp van architect J. Beks uit Oirschot waarbij gebruik werd gemaakt van art-deco stijlelementen. Het oorspronkelijk gekoppelde twaalfruits venster met horizontale stijl in de noordgevel van de aanbouw is vernieuwd.</p>
512435/ 512436	Straten	15	<p>De LANGGEVELBOERDERIJ Straten 15 is een in de kern uit de eerste helft van de negentiende eeuw daterende, maar in de huidige verschijningsvorm deels vroeg twintigste-eeuwse boerderij (1) met BAKHUIS en annexen, daterend uit de tweede helft van de negentiende eeuw (2) en SCHUUR uit de negentiende eeuw (3).</p> <p>Het geheel is gegroepeerd aan een onverhard erf en gelegen in de kleine buurtschap Straten, onderdeel van de gehuchtenkrans rond het akkergebied van Straten en De Notel.</p> <p>De LANGGEVELBOERDERIJ is direct aan de straat gelegen, dateert in de kern uit de eerste helft van de negentiende eeuw maar is omstreeks 1910 gedeeltelijk verbouwd, waarbij onder meer de vensters vervangen zijn. Tegen de noordelijke eindgevel staat een kleine naoorlogse aanbouw onder lessenaardak. de dwarsdeel is tot stal verbouwd.</p> <p>Ten zuidoosten van de boerderij staat, aan de zuidrand van het erf, een langwerpige gebouw, waarin een BAKHUIS, KARSCHOP en PRIVAAT zijn ondergebracht, daterende uit de tweede helft van de negentiende eeuw.</p> <p>De noordelijke zijde van het erf wordt gedeeltelijk begrensd door de ten oosten van de boerderij gesitueerde DWARSDEELSCHUUR, daterende uit de negentiende eeuw.</p>
512438	Heerenbeek	1	<p>Heerenbeek is een landgoed dat reeds in 1303 genoemd werd bij gelegenheid van een schenking van hertog Jan aan de abdij van Park te Heverlee. In 1852 was het in bezit van Menno Louis Victor van Coehoorn. Het goed bestaat uit bosgebied met deels oudere eikenlanen, loof- en naaldhout. Binnen de bescherming vallen het LANDHUIS (1) met het bijbehorende, achtergelegen KOETSHUIS (2), beide daterende uit omstreeks 1864. Het huis heeft een oudere kern. Reeds beschermd is de op het terrein aanwezige tiendschuur (Heerenbeek 6-7), die in de negentiende eeuw is verbouwd tot twee boerderijen.</p> <p>Het LANDHUIS Heerenbeek bestaat uit een blokvormig gebouw met op de zuidelijke hoek een traptoren. Het gebouw dateert in de huidige vorm uit 1864, maar heeft een oudere kern, waarvan onder meer een tweetal kelders resteren. Na de verbouwing door de familie Van Coehoorn leek het pand sterk op het door dezelfde familie verbouwde huis Henkenshage te Sint Oedenrode. In de twintigste eeuw is het huis, dat in neo-gotische stijl werd gebouwd, vereenvoudigd. Onder meer de dakpartij, metschilddak, kantelenlijst en arkeltorentjes, is verwijderd. In 1905 is aan de oostelijke zijde een haakse tweelaags aanbouw geplaatst.</p> <p>Aan de oostelijke zijde van het landhuis Heerenbeek staat een uit omstreeks 1864 daterend KOETSHUIS, dat na 1908 gedeeltelijk verbouwd is tot dienstwoning. Na de Tweede Wereldoorlog is aan de achterzijde een aanbouw onder lessenaarsdak gerealiseerd.</p>

512439	Heerenbeek	2	<p>Heerenbeek is een landgoed dat reeds in 1303 genoemd werd bij gelegenheid van een schenking van hertog Jan aan de abdij van Park te Heverlee. In 1852 was het in bezit van Menno Louis Victor van Coehoorn. Het goed bestaat uit bosgebied met deels oudere eikenlanen, loof- en naaldhout. Binnen de bescherming vallen het LANDHUIS (1) met het bijbehorende, achtergelegen KOETSHUIS (2), beide daterende uit omstreeks 1864. Het huis heeft een oudere kern. Reeds beschermd is de op het terrein aanwezige tiendschuur (Heerenbeek 6-7), die in de negentiende eeuw is verbouwd tot twee boerderijen.</p> <p>Het LANDHUIS Heerenbeek bestaat uit een blokvormig gebouw met op de zuidelijke hoek een traptoren. Het gebouw dateert in de huidige vorm uit 1864, maar heeft een oudere kern, waarvan onder meer een tweetal kelders resteren. Na de verbouwing door de familie Van Coehoorn leek het pand sterk op het door dezelfde familie verbouwde huis Henkenshage te Sint Oedenrode. In de twintigste eeuw is het huis, dat in neo-gotische stijl werd gebouwd, vereenvoudigd. Onder meer de dakpartij, met schilddak, kantelenlijst en arkeltorentjes, is verwijderd. In 1905 is aan de oostelijke zijde een haakse tweelaags aanbouw geplaatst.</p> <p>Aan de oostelijke zijde van het landhuis Heerenbeek staat een uit omstreeks 1864 daterend KOETSHUIS, dat na 1908 gedeeltelijk verbouwd is tot dienstwoning. Na de Tweede Wereldoorlog is aan de achterzijde een aanbouw onder lessenaarsdak gerealiseerd.</p>
512441/ 512442	De Vier Uitersten	2	<p>Aan de noordoostelijke zijde van de oude kom van Oirschot is in 1919-1920 in het kader van de sociale woningbouw door de gemeente Oirschot een complex van VEERTIEN WONINGEN gerealiseerd, waarvan er tien (met het bovenstaande adres) van rijkswege beschermd worden. Het betreft een eenvoudige lintbebouwing met blokken van vier en van twee woonhuizen. Deze woningen staan langs een oudere, doorgaande weg, de Oude Grintweg, en langs de zuidwestelijke zijde van een aan de Oude Grintweg gelegen, klein driehoekig pleintje, genaamd De Vier Uitersten.</p> <p>Globaal bestaat de reeks uit twee typen. De woonhuizen Oude Grintweg 18-24 en De Vier Uitersten 2-8 (1) zijn opgetrokken in symmetrische blokken van vier, waarbij de hoekhuizen een haaks op het blok staande bijkeuken hebben. De huizen hebben voor- en achtertuinen en centraal in het blok is, ten behoeve van de ontsluiting van het achtererf van de middelste woonhuizen, een poortje aangebracht. De Vier Uitersten 10-12 (2) is een blok van twee grotere, halfvrijstaande woonhuizen, die, integenstelling tot de overige, voorzien zijn van portieken. Na de Tweede Wereldoorlog is de detaillering (vensterindeling, gevelindeling bijkeuken) van verschillende panden enigszins gewijzigd. Het blok woonhuizen Oude Grintweg 10-16, eveneens behorend tot het oorspronkelijke bouwplan, is door verbouwingen zodanig gewijzigd dat het buiten de bescherming valt.</p> <p>Aan de westelijke zijde van de Oude Grintweg en de zuidwestelijke zijde van De Vier Uitersten staan twee blokken van vier WOONHUIZEN, die in 1919-1920 in het kader van de sociale woningbouw zijn gerealiseerd.</p> <p>Aan de zuidwestelijke zijde van De Vier Uitersten staat een blokje van twee WOONHUIZEN, die omstreeks 1920 in het kader van de</p>

			<p>sociale woningbouw zijn gerealiseerd. De woningen maken deel uit van een complex van woonhuizen langs de Oude Grintweg en De Vier Uitersten, doch verschillen qua grootte en uitvoering van de overige huizen.</p>
512443	N.v.t.		<p>Complex Oude Grintweg ongenummerd Oirschot</p> <p>Aan de zuidelijke zijde van de Oude Grintweg ligt, nabij de gemeentegrens en het voormalige landgoed Heerenbeek, de PARTICULIERE BEGRAAFPLAATS van de familie Van Coehoorn, gesticht omstreeks 1875. De begraafplaats bestaat uit een omhaagd, in oppervlakte rechthoekig grafveld, waarop een gedenksteen (1), een reeks van vier hardstenen tombes (2) en een drietal vrijstaande tombes (3 t/m 5). De begraafplaats is toegankelijk via een door een eenvoudige, tot de oorspronkelijke aanleg behorende smeedijzeren poort van de straat gescheiden oprijlaan. Via een tweede smeedijzeren poort kan het grafveld worden betreden.</p> <p>De beplanting bestaat uit rhododendrons, eiken en een beuk (stamomvang ca. twee meter).</p> <p>AD1. Aan de zuidoostelijke zijde van het grafveld staat een hardstenen GEDENKSTEEN opgesteld, daterend uit omstreeks 1865.</p> <p>AD2. Op de particuliere begraafplaats ligt aan de zuidelijke zijde een blok van vier hardstenen graftombes met een gemeenschappelijke onderbouw. De stoffelijke resten zijn omstreeks 1900 hier herbegraven.</p> <p>AD3. Op de particuliere begraafplaats ligt ten zuiden van het blok graftombes (2) de hardstenen graftombe van C.W. Baronesse de Girard de Miolet van Coehoorn, daterende uit omstreeks 1913.</p> <p>AD4. Op de particuliere begraafplaats ligt ten zuiden van het blok graftombes (2) de hardstenen graftombe van M.H.P.A.R. Baron de Girard de Miolet van Coehoorn, daterende uit omstreeks 1911.</p> <p>AD5. Op de particuliere begraafplaats ligt ten zuiden van het blok graftombes (2) de hardstenen graftombe van J. de Girard de Miolet van Coehoorn, daterende uit omstreeks 1911.</p> <p>Aan de oostzijde van de Oude Grintweg staat, markant gelegen in het open veld en met de nok haaks op de weg, een vrijstaande SCHUUR, daterend uit de negentiende eeuw. Het eenvoudige gebouw staat op ruime afstand van andere bebouwing. In de eerste helft van de twintigste eeuw is een nieuwe schuifdeur in de noordelijke gevel gehangen en het gebint gedeeltelijk vereenvoudigd.</p>
512444	Leeuwerikstraat	9	<p>Aan de landelijke Leeuwerikstraat staat aan de noordelijke zijde het geheel houten WOONHUIS met SCHUUR 'Wijde Blick' uit omstreeks 1920, waarvan in de detaillering (balkonhek, portiek) stijlelementen van de Amsterdamse School herkenbaar zijn.</p>
512445	Bestseweg	44	<p>Aan de zuidelijke zijde van de doorgaande weg tussen Best en Oirschot ligt, nabij de kom van Oirschot, de in chalet-stijl gebouwde, vrijstaande VILLA Philomena, voorheen genaamd Villa Montana. Het karakteristiek Zwitserse houten pand werd in 1891 in</p>

			opdracht van de familie Ruigrok gebouwd. Omstreeks 1960 is het pand gedeeltelijk gerenoveerd, waarbij het oorspronkelijke balkonhek werd verwijderd en de voorgevel van een granol-laag is voorzien.
512446	Bestseweg	39	Aan de zuidelijke zijde van de doorgaande weg tussen Best en Oirschot ligt, nabij de oude kom van Oirschot en parallel aan de straat, een VILLA uit 1935. Het pand, dat in opdracht van zijn zuster werd ontworpen door de Helmondse architect M. Stevens, vertoont een mengeling van stijlelementen van de Delftse School en de nieuwe zakelijkheid.
512447	Van Coehoornweg	2	De LANGGEVELBOERDERIJ van Coehoornweg 2 maakt deel uit van het landgoed Heerenbeek en is in 1867 door jonker Menno van Coehoorn gebouwd. De boerderij is omstreeks 1985 gerestaureerd, waarbij onderdelen (zoals deur en vensters) in oorspronkelijke detaillering vervangen zijn. De langgevel ligt op enige afstand van de weg in een gedeeltelijk bebost, gedeeltelijk als bouw- en weiland ingericht terrein.
519766	N.v.t.		Aan de westzijde van de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot staat het GRAFTEKEN van J. van Turing van Ferrier. Het graf dateert uit omstreeks 1902. Het graf is neo-gotisch gedetailleerd.
518832	Notel	6	De LANGGEVELBOERDERIJ uit omstreeks 1910 in Ambachtelijk-Traditionele stijl, heeft een dwarsdeel en is met de nok parallel aan de straat gelegen.
518835	Rijkesluisstraat	50	Direct aan de Rijkesluisstraat staat het voormalige ouderlijke WOONHUIS van de familie Teurlincx, in de kern waarschijnlijk daterend uit de eerste helft van de negentiende eeuw. Omstreeks 1870 is het aanzien van het pand sterk gewijzigd doordat de straatgevel met één verdieping werd verhoogd. De gevel werd toen gewit.
518836	Rijkesluisstraat	52	Direct achter het woonhuis is in 1899 een langwerpige FABRIEKSHAL gebouwd. Oorspronkelijk was nagenoeg de gehele meubelfabriek in dit pand gevestigd. Sinds de bouw van de nieuwe fabriek in 1917 (3) heeft deze fabriekshal als spuitrij gefungeerd. Het ontwerp is in eclectische stijl. In 1900 is een deel van dit gebouw afgebrand en waarschijnlijk vervangen door de buiten de bescherming vallende, sobere tweelaags aanbouw aan de zuidelijke zijde. Na de oorlog is tegen het uiterst noordelijke deel van de westelijke, aan het bedrijfsterrein grenzende gevel een kleine bakstenen aanbouw geplaatst, die eveneens buiten de bescherming valt. De sobere bakstenen FABRIEKSHAL die aan de noordelijke zijde van complexonderdeel (2) grenst, is tussen 1917 en 1919 gebouwd naar ontwerp van de Tilburgse architect J. Donders. Het betreft een voor die dagen moderne produktiehal met sheddaken en aangrenzende droogkamer, werkplaats, machinekamer en ketelhuis met fabrieksschoorsteen. Na de Tweede Wereldoorlog is het gebouw aan de noordelijke zijde door nieuwe bedrijfshallen ingesloten.
518838	N.v.t.		Centraal op de overigens niet beschermde, door beukenhaag en muren omgeven R.K. begraafplaats van Oirschot staat, in de as

			van het middenpad, een bakstenen BAARHUIS met neo-gotische stijlelementen, met een op de zuidelijke gevel geplaatste CALVARIEGROEP uit omstreeks 1880-'90.
518839	N.v.t.		<p>Vóór het baarhuis van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot is gesitueerd het GRAFTEKEN van priester W.L. van Baar, daterend uit omstreeks 1897. Het monument heeft Neo-Gotische stijkenmerken.</p> <p>Naast de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot is gesitueerd het GRAFTEKEN van W.G.J. Messing, uit omstreeks 1891.</p> <p>Aan de oostelijke zijde van de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot staat het GRAFTEKEN van Mr. A.J.L. van Laar, uit omstreeks 1868.</p> <p>Aan de westelijke zijde van de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot staat het GRAFTEKEN van J.A. Gulje, uit omstreeks 1899. Het grafmonument is uitgevoerd in Neo-Gotische stijl.</p> <p>Aan de westelijke zijde van de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot staat het GRAFTEKEN van F.H. Goossens, uit omstreeks 1896. Het grafmonument heeft een Neo-Gotische detaillering.</p> <p>Aan de westelijke zijde van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats te Oirschot staat het GRAFTEKEN van A. de Laat, uit omstreeks 1901. Het grafmonument heeft in de detaillering elementen van het Neo-Classicisme.</p> <p>Aan de westelijke zijde van de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot staat het GRAFTEKEN van M.J. Gulje, omstreeks 1890. Het grafmonument heeft een Neo-Gotische detaillering.</p> <p>Aan de westzijde van de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot staat het GRAFTEKEN van J. van Turing van Ferrier. Het graf dateert uit omstreeks 1902. Het graf is Neo-Gotisch gedetailleerd.</p>
518841	Nieuwstraat	28	De KLOOSTERKAPEL van het R.K. klooster van de zusters Carmelitessen te Oirschot ligt aan de zuidelijke zijde van de reeds beschermde zestiende-eeuwse gebouwen. De georiënteerde kapel ligt met het koor en de aangrenzende sacristie aan de Nieuwstraat. Het schip, een eenvoudige zaalvormige ruimte, is geïncorporeerd in de zuidelijke kloostervleugel uit 1931: het vormt de begane grond van deze vleugel. Oorspronkelijk heeft dit bouwdeel gedeeltelijk als kapittelzaal gefungeerd. Omstreeks 1980 is de zuidelijke zijde van de sacristie gedeeltelijk door nieuwbouw ingesloten.
518842	Nieuwstraat	28	Het aan de westelijke zijde van de Nieuwstraat gelegen R.K. KLOOSTERCOMPLEX van de zusters Carmelitessen bestaat uit drie vleugels, waarvan de zuidelijke (architect H.W. Valk, 1931) binnen de bescherming valt. Na de Tweede Wereldoorlog is het uiterst sobere gebouw enigszins gewijzigd, onder meer doordat de nieuwbouw van 1951-'54 en 1980 op de vleugel moest aansluiten.

518847	's Heerenvijvers	2	<p>Aan de noordelijke zijde van het landgoed staat een smeedijzeren POORT, daterende uit omstreeks 1930. De poort sluit een onverharde toegangsweg af, die, vanaf de doorgaande weg naar Oirschot, leidt naar het omgrachte terrein van het weekendverblijf.</p> <p>Op een omgracht terrein aan de noordwestelijke zijde van het landgoed ligt een klein WEEKENDHUIS uit 1936-'37 in Traditionalistische stijl.</p> <p>Op een omgracht terrein aan de noordwestelijke zijde van het landgoed ligt ten noordwesten van het weekendhuis een klein PERSONEELSVREBLIJF (dienstwoning) uit 1937 in Traditionalistische stijl. Het huis staat bekend als 'het Onding'. Een gedeelte functioneerde vroeger als kolen- en houtopslag. Later is in de noordelijke gevel een vleugeldeur aangebracht.</p>
518848	's Heerenvijvers	2	<p>Aan de noordoostelijke zijde van het landgoed staat, naast een open weidegebied, de voormalige KOEIENSTAL met BAKHUIS uit 1936-'37. Enkele jaren geleden is de stal omgebouwd tot horecagelegenheid ('De Weijers'), waarbij het interieur geheel van de koeienstal werd gewijzigd. De scheidingsmuur tussen bakhuis en stal is gedeeltelijk weggebroken.</p> <p>Op het landgoed staat aan de oostelijke zijde, op ruime afstand van het buitenverblijf, de BOERDERIJ met SCHUUR 'Hemelrijken', daterende uit 1936-'37. De boerderij is gebouwd naar ontwerp van architect Becks uit Oirschot.</p> <p>Aan de zuidzijde van het park bij het buitenverblijf staat, in een bosperceel, een kleine, leegstaande KAPEL. Deze werd in 1938 ingewijd. Het ontwerp is van de hand van de Oirschotse architect Becks.</p> <p>De grens van het landgoed 's-Heerenvijvers wordt aan de zuidelijke en oostelijke zijde gemarkeerd door verschillende GRENSPALEN. Ook deze palen dateren uit omstreeks 1937 en het ontwerp is van de hand van de Oirschotse architect Becks.</p>
518850	Bernadettestraat	2	<p>De H. BERNADETTEKERK is een driebeukig kerkgebouw met oostelijke toren, gebouwd in 1935-'36 naar een ontwerp van A.J.M. Rats, Blerick. Het gebouw is in de detaillering aangepast aan de landelijke omgeving en uitgevoerd in een Traditionele vormentaal met gotiserende motieven, ontleend aan de Brabantse gotiek, vermengd met stijlelementen van de school van A.J. Kropholler. Wat de plattegrond betreft is het een echte 'volkskerk' uit de jaren '30: het kerkvolk is aan twee zijden rond het altaar geschaard en het zicht op het altaar wordt nauwelijks belemmerd door pijlers etc.</p>
518851	Bernadettestraat	1	<p>De H. JOSEPHSCHOOL dateert uit 1938-'39 en werd ontworpen door A.J.M. Rats in Traditionele stijl. Het gebouw staat aan de westelijke zijde van het terrein en bestaat uit twee vleugels. De van oorsprong gemengde lagere school is in een soberder stijl uitgevoerd dan kerk en pastorie. Omstreeks 1970 heeft de school een eerste uitbreiding ondergaan. Momenteel zijn aan de noordelijke en westelijke eindgevel van het oorspronkelijke gebouw nieuwe vleugels aangebouwd. Deze verstoren het beeld vanaf de Spoordonkseweg van de oorspronkelijke opzet van het complex (kerk, pastorie en school) echter niet.</p>

518858	Pallande	8	Aan een landelijke weg met verspreide boerderijen, die de begrenzing van het akkergebied van Notel en Straten vormt, staat aan de westelijke zijde van de weg, met de nok parallel aan de straat, een LANGGEVELBOERDERIJ met dwarsdeel uit 1923 in Ambachtelijk-Traditionele stijl.
518859	N.v.t.		Aan de oostzijde van de Oude Grintweg staat, markant gelegen in het open veld en met de nok haaks op de weg, een vrijstaande SCHUUR, daterend uit de negentiende eeuw. Het eenvoudige gebouw staat op ruime afstand van andere bebouwing. In de eerste helft van de twintigste eeuw is een nieuwe schuifdeur in de noordelijke gevel gehangen en het gebint gedeeltelijk vereenvoudigd.
518860	Leeuwerikstraat	2	Op de splitsing van de Leeuwerikstraat en de Eendenpoel staat, bij een sterk gewijzigd en buiten de bescherming vallend woonhuis, een geheel in hout opgetrokken TIMMERMAN-WERKPLAATS uit het laatste kwart van de negentiende eeuw in Ambachtelijk-Traditionele stijl.
518868	Bernadettestraat	4	De R.K.PASTORIE van de H. Bernadetteparochie te Spoorдонk is gelegen ten zuidwesten van de kerk en middels een tussenlid daarmee verbonden. Het gebouw dateert uit 1935-'36 en werd net als de kerk gebouwd naar een ontwerp van A.J.M. Rats. Het gebouw is in de detaillering aangepast aan de landelijke omgeving en uitgevoerd in een Traditionalistische vormtaal met gotiserende motieven, ontleend aan de Brabantse gotiek, vermengd met stijlelementen van de school van A.J. Kropholler. Omstreeks 1990 is het pand, dat zijn oorspronkelijke functie verloren heeft, opgesplitst in vier appartementen.
518872	Willibrordstraat	16	In 1925-1927 werd in Middelbeers een nieuwe R.K.-KERK van de H. Willibrordus gebouwd naar een ontwerp van de Eindhovense architect L. Kooken in een mengeling van Traditionalistische en Expressionistische vormen. In het oorspronkelijke ontwerp had de toren aan de zuidzijde slechts één geleding. Bij de uiteindelijke uitvoering kreeg de toren vier geledingen. In 1938 werd aan de westzijde een verbindingsgang naar de pastorie gebouwd.
519151	Notel	6	De LANGGEVELBOERDERIJ uit omstreeks 1910 in Ambachtelijk-Traditionele stijl, heeft een dwarsdeel en is met de nok parallel aan de straat gelegen.
519152	Notel	6	Aan de oostelijke zijde van de langgevelboerderij is een uit omstreeks 1910 daterend BAKHUIS met aangebouwd TURFHOK en KOLEN- en ZANDHOK uit dezelfde tijd in Ambachtelijk-Traditionele stijl.
519154	Rijkesluisstraat	52	Direct aan de Rijkesluisstraat staat het voormalige ouderlijke WOONHUIS van de familie Teurlincx, in de kern waarschijnlijk daterend uit de eerste helft van de negentiende eeuw. Omstreeks 1870 is het aanzien van het pand sterk gewijzigd doordat de straatgevel met één verdieping werd verhoogd. De gevel werd toen gewit.
519155	Rijkesluisstraat	52	Direct achter het woonhuis is in 1899 een langwerpige FABRIEKSHAL gebouwd. Oorspronkelijk was nagenoeg de gehele meubelfabriek in dit pand gevestigd. Sinds de bouw van de nieuwe fabriek in 1917 (3) heeft deze fabriekshal als spuiterij gefungeerd.

			Het ontwerp is in eclectische stijl. In 1900 is een deel van dit gebouw afgebrand en waarschijnlijk vervangen door de buiten de bescherming vallende, sobere tweelaags aanbouw aan de zuidelijke zijde. Na de oorlog is tegen het uiterst noordelijke deel van de westelijke, aan het bedrijfsterrein grenzende gevel een kleine bakstenen aanbouw geplaatst, die eveneens buiten de bescherming valt.
519157	N.v.t.		Centraal op de overigens niet beschermde, door beukenhaag en muren omgeven R.K. begraafplaats van Oirschot staat, in de as van het middenpad, een bakstenen BAARHUIS met neo-gotische stijlelementen, met een op de zuidelijke gevel geplaatste CALVARIEGROEP uit omstreeks 1880-'90.
519158	N.v.t.		<p>Vóór het baarhuis van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot is gesitueerd het GRAFTEKEN van priester W.L. van Baar, daterend uit omstreeks 1897. Het monument heeft neo-gotische stijlkenmerken.</p> <p>Naast de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot is gesitueerd het GRAFTEKEN van W.G.J. Messing, uit omstreeks 1891.</p> <p>Aan de oostelijke zijde van de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot staat het GRAFTEKEN van Mr. A.J.L. van Laar, uit omstreeks 1868.</p> <p>Aan de westelijke zijde van de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot staat het GRAFTEKEN van J.A. Gulje, uit omstreeks 1899. Het grafmonument is uitgevoerd in Neo-Gotische stijl.</p> <p>Aan de westelijke zijde van de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot staat het GRAFTEKEN van F.H. Goossens, uit omstreeks 1896. Het grafmonument heeft een Neo-Gotische detaillering.</p> <p>Aan de westelijke zijde van de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats te Oirschot staat het GRAFTEKEN van A. de Laat, uit omstreeks 1901. Het grafmonument heeft in de detaillering elementen van het Neo-Classicisme.</p> <p>Aan de westelijke zijde van de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot staat het GRAFTEKEN van M.J. Gulje, omstreeks 1890. Het grafmonument heeft een Neo-Gotische detaillering.</p> <p>Aan de westzijde van de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot staat het GRAFTEKEN van J. van Turing van Ferrier. Het graf dateert uit omstreeks 1902. Het graf is Neo-Gotisch gedetailleerd.</p>
519160	Nieuwstraat	28	De KLOOSTERKAPEL van het R.K. klooster van de zusters Carmelitessen te Oirschot ligt aan de zuidelijke zijde van de reeds beschermde zestiende-eeuwse gebouwen. De georiënteerde kapel ligt met het koor en de aangrenzende sacristie aan de Nieuwstraat. Het schip, een eenvoudige zaalvormige ruimte, is geïncorporeerd in de zuidelijke kloostervleugel uit 1931: het vormt de begane grond van deze vleugel. Oorspronkelijk heeft dit bouwdeel gedeeltelijk als kapittelzaal gefungeerd. Omstreeks 1980 is de

			zuidelijke zijde van de sacristie gedeeltelijk door nieuwbouw ingesloten.
519161	Nieuwstraat	28	Het aan de westelijke zijde van de Nieuwstraat gelegen R.K. KLOOSTERCOMPLEX van de zusters Carmelitessen bestaat uit drie vleugels, waarvan de zuidelijke (architect H.W. Valk, 1931) binnen de bescherming valt. Na de Tweede Wereldoorlog is het uiterst sobere gebouw enigszins gewijzigd, onder meer doordat de nieuwbouw van 1951-'54 en 1980 op de vleugel moest aansluiten.
519163	N.v.t.		Op de Joodse begraafplaats aan de Kemmer te Oirschot staat het GRAFTEKEN van Izaak Docters, daterende uit omstreeks 1896.
519164	N.v.t.		Op de Joodse begraafplaats aan de Kemmer te Oirschot staat het GRAFTEKEN van J. Docters, daterende uit omstreeks 1884.
519166	's Heerenvijvers	2	Aan de noordelijke zijde van het landgoed staat een smeedijzeren POORT, daterende uit omstreeks 1930. De poort sluit een onverharde toegangsweg af, die, vanaf de doorgaande weg naar Oirschot, leidt naar het omgrachte terrein van het weekendverblijf.
519167	's Heerenvijvers	2	Aan de noordoostelijke zijde van het landgoed staat, naast een open weidegebied, de voormalige KOEIENSTAL met BAKHUIS uit 1936-'37. Enkele jaren geleden is de stal omgebouwd tot horecagelegenheid ('De Weijers'), waarbij het interieur geheel van de koeienstal werd gewijzigd. De scheidingsmuur tussen bakhuis en stal is gedeeltelijk weggebroken.
519169	Bernadettestraat	2	De H. BERNADETTEKERK is een driebeukig kerkgebouw met oostelijke toren, gebouwd in 1935-'36 naar een ontwerp van A.J.M. Rats, Blerick. Het gebouw is in de detaillering aangepast aan de landelijke omgeving en uitgevoerd in een traditionele vormtaal met gotiserende motieven, ontleend aan de Brabantse gotiek, vermengd met stijlelementen van de school van A.J. Kropholler. Wat de plattegrond betreft is het een echte 'volkskerk' uit de jaren '30: het kerkvolk is aan twee zijden rond het altaar geschaard en het zicht op het altaar wordt nauwelijks belemmerd door pijlers etc.
519170	Bernadettestraat	1	De H.JOSEPHSCHOOL dateert uit 1938-'39 en werd ontworpen door A.J.M. Rats in Traditionele stijl. Het gebouw staat aan de westelijke zijde van het terrein en bestaat uit twee vleugels. De van oorsprong gemengde lagere school is in een soberder stijl uitgevoerd dan kerk en pastorie. Omstreeks 1970 heeft de school een eerste uitbreiding ondergaan. Momenteel zijn aan de noordelijke en westelijke eindgevel van het oorspronkelijke gebouw nieuwe vleugels aangebouwd. Deze verstoren het beeld vanaf de Spoordonkseweg van de oorspronkelijke opzet van het complex (kerk, pastorie en school) echter niet.
519172	Koestraat	35	Complex Koestraat 35-41 Oirschot (1): Het R.K. KLOOSTER Nazareth van de zusters Franciscanessen is een complex van gebouwen rond een kloosterhof, die aan de oostelijke zijde wordt afgesloten door de kloosterkapel. Aan de oostzijde van deze kapel bevindt zich eveneens rond een hof het voormalige internaat dat buiten de bescherming valt. De gebouwen dateren uit de periode 1924-'26 in Um 1800-stijl en enigszins romaniserende stijl en zijn voor het grootste deel van de hand van Jos Cuypers en Jan Stuyt. Het inwendige is in 1995 gerenoveerd met respect voor de oorspronkelijke detaillering van ramen en deuren. Toen is een

			vleugel uit 1935 afgebroken en door nieuwbouw vervangen. Deze nieuwe vleugel valt buiten de bescherming. Achter het gebouw bevindt zich een tuin met kerkhof en Jozefkapel.
519173	Koestraat	41	Complex Koestraat 35-41 Oirschot (2): Aan de westelijke zijde van het kloosterhof ligt de KLOOSTERKAPEL, gebouwd in 1910 naar een ontwerp van Jos Cuypers en Jan Stuyt. De kapel is uitgevoerd in Neo-Romaanse stijl. Het gebouw is niet georiënteerd: het koor staat, markant gevat tussen twee flankerende torens, haaks op de aan de zuidelijke zijde gesitueerde Koestraat.
519175	Kerkstraat	10	R.K. KERK van de H. Andreas en Antonius van Padua. Gebouwd in 1934 in een traditionele stijl met neo-gotische elementen naar een ontwerp van M. van Beek. De kerk ligt terug ten opzichte van de rooilijn en is door een gang met de pastorie verbonden.
519176	Kerkstraat	17	In de Kerkstraat staat de neo-gotische, op de Kempische Gotiek geïnspireerde TOREN van de voormalige kerk van de H.H. Andreas en Antonius van Padua. De toren werd in 1893 gebouwd naar een ontwerp van C. Franssen.
519178	N.v.t.		Aan de oostzijde van de Oude Grintweg staat, markant gelegen in het open veld en met de nok haaks op de weg, een vrijstaande SCHUUR, daterend uit de negentiende eeuw. Het eenvoudige gebouw staat op ruime afstand van andere bebouwing. In de eerste helft van de twintigste eeuw is een nieuwe schuifdeur in de noordelijke gevel gehangen en het gebint gedeeltelijk vereenvoudigd
519179	Leeuwerikstraat	1	Op de splitsing van de Leeuwerikstraat en de Eendenpoel staat, bij een sterk gewijzigd en buiten de bescherming vallend woonhuis, een geheel in hout opgetrokken TIMMERMAN-WERKPLAATS uit het laatste kwart van de negentiende eeuw in Ambachtelijk-Traditionele stijl.
519180	Nieuwstraat	21	Aan de westelijke zijde van de Nieuwstraat staat, met de rooilijn direct aan de straat, een eenvoudig DORPSWOONHUIS met enkele eclectische stijlvormen, dat omstreeks 1880 gebouwd is. Aan de noordelijke zijde staat het pand vrij.
519181	Nieuwstraat	30	Aan de oostelijke zijde van de Nieuwstraat staat, met de rooilijn direct aan de straat, een vrijstaand DORPSWOONHUIS uit omstreeks 1890 in eclectische stijl. Omstreeks 1980 zijn twee dakkapellen en een daklicht op het dakschild aan de straatzijde toegevoegd.
519182	Nieuwstraat	31	Aan de westelijke zijde van de Nieuwstraat staat, met de rooilijn direct aan de straat, een eenvoudig vrijstaand DORPSWOONHUIS in ambachtelijk-traditionele stijl omstreeks 1875. Omstreeks een eeuw later is aan de achterzijde een aanbouw gerealiseerd.
519183	Nieuwstraat	33	Aan de westelijke zijde van de Nieuwstraat staat, door een kleine stoep van de straat gescheiden, een vrijstaand, rijk gedecoreerd WOONHUIS met onder meer neo-rennaissance motieven uit omstreeks 1895. Tussen nummer 33 en 35 is een smalle, doodlopende drupsteeg.
519184	Nieuwstraat	35	Aan de westelijke zijde van de Nieuwstraat staat, direct aan de straat, een eenvoudig DORPSWOONHUIS in ambachtelijk-

			traditionele stijl, daterend uit omstreeks 1880. Het pand is vrijstaand en wordt door een smalle drupsteeg gescheiden van nummer 33. Rond het zesruits schuifvenster aan de linkerkant van de voorgevel is omstreeks 1950 (?) veel metselwerk vervangen. Mogelijk is de kelder-opkamer toen uitgebroken.
519185	Nieuwstraat	54	Aan de oostelijke zijde van de Nieuwstraat staat, door een smalle stoep gescheiden van de straat, een langgerekt WOONHUIS uit omstreeks 1875 in ambachtelijk-traditionele stijl, dat oorspronkelijk vrijstaand was maar na de Tweede Wereldoorlog aan de zuidelijke zijde is ingebouwd.
519186	Torenstraat	1	In 1907 is door het Ministerie van Justitie te Oirschot aan de Torenstraat een terrein aangekocht ten behoeve van de bouw van een KANTONGERECHT (Torenstraat 1) met aangebouwde DIENSTWONING (Kerkstraat 7). Het werd ontworpen door W.C. Metzelaar in Overgangsstijl met neo-renaissance siermotieven. Het gebouw werd in 1908 geopend. Reeds in 1918 verhuisde het gerecht naar Eindhoven, waarna het gebouw overging naar het Ministerie van Financiën. In 1951 werd de gemeente Oirschot eigenaar van het pand. Sedert 1982 is het Streekarchief Zuid-Oost Brabant er gevestigd. De verandering van functies heeft tot gevolg gehad dat de zittingzaal op de eerste verdieping is opgedeeld in verschillende kantoorruimten. Na de Tweede Wereldoorlog is een deel van de vensters in de zij- en achtergevel vernieuwd en voorzien van diefstalbeveiliging. Ten behoeve van de nieuwe functie is de inwendige constructie aan de oostelijke zijde met beton versterkt.
519188	Nieuwstraat	3	Aan de westelijke zijde van de Nieuwstraat staat, met de rooilijn direct aan de straat, een eenvoudig vrijstaand WOONHUIS in ambachtelijk-traditionele stijl, in de huidige vorm daterend uit de tweede helft van de negentiende eeuw, maar met een oudere kern, die wellicht tot de zeventiende eeuw teruggaat.
519189	Koestraat	20	Aan de zuidelijke zijde van de Koestraat staat, met de rooilijn direct aan de straat, het WOONHUIS met PROEFLOKAAL en voormalige BROUWERIJ van de De Kroon's Bierbrouwerij De Kroon. Het gebouw, in ambachtelijk-traditionele stijl, dateert in de kern mogelijk uit de zeventiende en achttiende eeuw, maar is in de huidige vorm voornamelijk een produkt uit de negentiende eeuw. Omstreeks 1950 is het bedrijf sterk uitgebreid. De overige, naoorlogse bedrijfsgebouwen vallen buiten de rijksbescherming.
519190	Kerkstraat	4	Aan de hoofdstraat van het dorp gelegen v.m. MOLENAARSHUIS (molenaarswoonhuis bij de oorspronkelijk elders gelegen molen) uit ca. 1854 in Ambachtelijk-Traditionele stijl. Aan de achterzijde zijn de oorspronkelijke kleine vensters vervangen door grote samengestelde vensters.
519191	Willibrordstraat	16	In 1925-1927 werd in Middelbeers een nieuwe R.K.-KERK van de H. Willibrordus gebouwd naar een ontwerp van de Eindhovense architect L. Kooke in een mengeling van traditionalistische en expressionistische vormen. In het oorspronkelijke ontwerp had de toren aan de zuidzijde slechts één geleding. Bij de uiteindelijke uitvoering kreeg de toren vier geledingen. In 1938 werd aan de westzijde een verbindingsgang naar de pastorie gebouwd.
519192	Willibrordstraat	18	Ten noorden van de aan de Heilige Willibrordus gewijde kerk staat de uit 1863 daterende R.K.-PASTORIE. De tuin van de pastorie is

			aan de noorden westzijde afgescheiden van de straat door een sloot en toegankelijk via een gietijzeren poort (1865) op een bruggehoofd. In 1938 werd aan de zuidzijde van de pastorie een verbindingsgang naar de kerk gebouwd waarbij de zuidvleugel deels werd gewijzigd.
519751	N.v.t.		Naast de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot is gesitueerd het GRAFTEKEN van W.G.J. Messing, uit omstreeks 1891.
519752	N.v.t.		Aan de oostelijke zijde van de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot staat het GRAFTEKEN van Mr. A.J.L. van Laar, uit omstreeks 1868.
519753	N.v.t.		Aan de westelijke zijde van de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot staat het GRAFTEKEN van J.A. Gulje, uit omstreeks 1899. Het grafmonument is uitgevoerd in neo-gotische stijl.
519755	N.v.t.		Aan de westelijke zijde van de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot staat het GRAFTEKEN van F.H. Goossens, uit omstreeks 1896. Het grafmonument heeft een neo-gotische detaillering.
519761	N.v.t.		Aan de westelijke zijde van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats te Oirschot staat het GRAFTEKEN van A. de Laat, uit omstreeks 1901. Het grafmonument heeft in de detaillering elementen van het Neo-Classicisme.
519762	N.v.t.		Aan de westelijke zijde van de poort van de overigens niet beschermde R.K. begraafplaats van Oirschot staat het GRAFTEKEN van M.J. Gulje, omstreeks 1890. Het grafmonument heeft een neo-gotische detaillering.
519847	Rijkesluisstraat	52	De sobere bakstenen FABRIEKSHAL die aan de noordelijke zijde van complexonderdeel (2) grenst, is tussen 1917 en 1919 gebouwd naar ontwerp van de Tilburgse architect J. Donders. Het betreft een voor die dagen moderne produktiehal met sheddaken en aangrenzende droogkamer, werkplaats, machinekamer en ketelhuis met fabrieksschoorsteen. Na de Tweede Wereldoorlog is het gebouw aan de noordelijke zijde door nieuwe bedrijfshallen ingesloten.
519848	's Heerenvijvers	2	Op een omgracht terrein aan de noordwestelijke zijde van het landgoed ligt een klein WEEKENDHUIS uit 1936-'37 in traditionalistische stijl.
519849	's Heerenvijvers	2	Op een omgracht terrein aan de noordwestelijke zijde van het landgoed ligt ten noordwesten van het weekendhuis een klein PERSONEELSVERBLIJF (dienstwoning) uit 1937 in traditionalistische stijl. Het huis staat bekend als 'het Onding'. Een gedeelte functioneerde vroeger als kolen- en houtopslag. Later is in de noordelijke gevel een vleugeldeur aangebracht.
519851	's Heerenvijvers	2	Op het landgoed staat aan de oostelijke zijde, op ruime afstand van het buitenverblijf, de BOERDERIJ met SCHUUR 'Hemelrijken', daterende uit 1936-'37. De boerderij is gebouwd naar ontwerp van

			architect Becks uit Oirschot.
519853	's Heerenvijvers	2	Aan de zuidzijde van het park bij het buitenverblijf staat, in een bosperceel, een kleine, leegstaande KAPEL. Deze werd in 1938 ingewijd. Het ontwerp is van de hand van de Oirschotse architect Becks.
519854	's Heerenvijvers	2	De grens van het landgoed 's-Heerenvijvers wordt aan de zuidelijke en oostelijke zijde gemarkeerd door verschillende GRENSPALEN. Ook deze palen dateren uit omstreeks 1937 en het ontwerp is van de hand van de Oirschotse architect Becks.
519856	N.v.t.		Op de Joodse begraafplaats aan de Kemmer te Oirschot staat een GRAFTEKEN uit het laatste kwart van de negentiende eeuw.
519857	N.v.t.		Op de Joodse begraafplaats aan de Kemmer te Oirschot staat een GRAFTEKEN uit het laatste kwart van de negentiende eeuw.
519858	N.v.t.		Op de Joodse begraafplaats aan de Kemmer te Oirschot staat het GRAFTEKEN van D. de Winter, daterende uit omstreeks 1905.
519859	N.v.t.		Op de Joodse begraafplaats aan de Kemmer te Oirschot staat het GRAFTEKEN van H. Docters, daterende uit omstreeks 1898.
519860	N.v.t.		Op de Joodse begraafplaats aan de Kemmer te Oirschot staat een anoniem GRAFTEKEN, waarschijnlijk daterende uit omstreeks 1940.
519861	N.v.t.		Op de Joodse begraafplaats aan de Kemmer te Oirschot staat het GRAFTEKEN van R. Koppens, daterende uit omstreeks 1868.
519862	N.v.t.		Op de Joodse begraafplaats aan de Kemmer te Oirschot staat een GRAFTEKEN uit het laatste kwart van de negentiende eeuw.
520036	Bernadettestraat	4	De R.K. PASTORIE van de H. Bernadetteparochie te Spoordonk is gelegen ten zuidwesten van de kerk en middels een tussenlid daarmee verbonden. Het gebouw dateert uit 1935-'36 en werd net als de kerk gebouwd naar een ontwerp van A.J.M. Rats. Het gebouw is in de detaillering aangepast aan de landelijke omgeving en uitgevoerd in een traditionalistische vormtaal met gotiserende motieven, ontleend aan de Brabantse gotiek, vermengd met stijlelementen van de school van A.J. Kropholler. Omstreeks 1990 is het pand dat zijn oorspronkelijke functie verloren heeft, opgesplitst in vier appartementen.
520058	Kerkstraat	17	De Neo-Gotische GRAFKAPEL bevindt zich op het kerkhof, achter de voormalige kerk. De kapel, gesticht door pastoor J.H. Kemps, werd omstreeks 1893 gebouwd naar een ontwerp van C. Franssen.
520059	Kerkstraat	17	De toren wordt geflankeerd door een vernieuwd smeedijzeren hekwerk met bakstenen hekpalen waarop gietijzeren neogotische BEELDEN.
520061	Koestraat	35	Complex Koestraat 35-41 Oirschot (3): Aan de oostelijke zijde van de kloosterkapel staat een aangrenzende TRAPPENHAL, die deel uitmaakte van het omstreeks 1990 verbouwde, buiten de rijksbescherming vallende, voormalige internaat. Het trappenhuis dateert uit de periode 1907-'10.

520062	Koestraat	39	Complex Koestraat 35-41 Oirschot (4): Tussen het klooster en de school staat de vrijstaande, blokvormige RECTORSWONING, uitgevoerd naar een ontwerp uit ca. 1925 van Jan Stuyt. Het gebouw is in de Um 1800-stijl van de contemporaine kloostergebouwen (A), (B) en (D) uitgevoerd.
520063	Koestraat	41	Complex Koestraat 35-41 Oirschot (5): Aan de westelijke zijde van het complex van kloosterbebouwing staat één van de door de zusters Franciscanessen bediende scholen: de H.ENGELBEWAARDERSCHOOL, een blokvormig complex, in 1933 gebouwd in Um 1800-stijl, naar tekeningen van Jan Stuyt. De rooilijn van de gevel van de school ligt iets dichterbij de straat als die van het klooster. Omstreeks 1940 is de aan de noordzijde van de speelplaats gelegen fietsenstalling omgebouwd tot kleuterschool. Thans zijn deze in gebruik als ateliers. In de school zijn verschillende instellingen gehuisvest.
526440	Boterwijksestraat	3	Kleine LANGGEVELBOERDERIJ onder rieten zadeldak met wolfseinden, in Ambachtelijk-traditionele bouwtrant, daterend uit XIXA. De boerderij is sterk begroeid. Door haar bescheiden afmetingen documenteert ze het wonen en werken van de minder vermogende boerenbevolking.
526460	Nieuwstraat	6	Vrijstaand WOONHUIS onder schilddak, opgetrokken in Ambachtelijk-traditionele bouwtrant, daterend uit XVII-XIXA. Het pand staat in de verstedelijkte dorpskern van Oirschot en ligt met de nok evenwijdig aan de straat.
526465	Nieuwstraat	13	Halfvrijstaand dubbel WOONHUIS onder schilddak, opgetrokken in Ambachtelijk-traditionele bouwtrant, daterend uit XVIII-XIXA. Het pand staat in de verstedelijkte dorpskern van Oirschot en ligt met de nok evenwijdig aan de straat. Het pand markeert een fase in de geschiedenis van het wonen, omdat het niet meer verbonden is met een bedrijfsgedeelte, uit twee bouwlagen bestaat en als dubbel woonhuis is uitgevoerd. Daarmee is het tevens een uitdrukking van het verstedelijkingsproces van de Oirschotse dorpskern.
527522	Hertog Janstraat	7	MOLENROMP MET PAKHUIS EN WINKELLOODS. De als bergmolen uitgevoerde ronde stenen molen is in 1884 gebouwd als korenmolen. De molen is in 1944 als gevolg van oorlogsschade onttakeld, waarbij het wienenkruis, de kap en het gaande werk werden verwijderd en de berg grotendeels werd afgegraven. De molenromp kreeg toen een functie als opslagruimte en elektrische maalderij. Thans is er alleen nog een functie als opslagruimte. De molenromp is aan de zuidzijde uitgebreid met een pakhuis. Het pakhuis is aan de westzijde uitgebreid met een winkelloods. De molenromp ligt aan de westoever van de Kleine Stroom tussen de dorpskernen van Middelbeers en Oostelbeers, in een agrarische omgeving.
528524	Neereindseweg	24	boerderij, vlaamse schuur, hooiberg, putrand
528525	Driehoek	21	boerderij
530592	Montfortlaan	12	Het klooster van de Montfortanen omvat een neogotische kapel.

			<p>De kapel is aangebouwd aan het Montfortanen klooster, dat is gesitueerd in een landschappelijk zeer waardevol en cultuurhistorisch park met waterpartijen en monumentale bomen. Het park ligt in een gebied van oude cultuurgronden met een hoge archeologische verwachtingswaarde. Het centrale deel van het complex, het voormalige kasteel Oud Bijsterveld, uit 1772, is een rijksmonument. Dagelijks kwamen de studenten van het Montfortaanse Groot Seminarie in de kapel om er zich, biddend en mediterend voor te bereiden op een leven als missionaris. De kapel is van grote cultuurhistorische waarde voor Oirschot en refereert aan de religieuze betekenis van het katholieke Brabant</p>
--	--	--	--

2. Overzicht van archeologische rijksmonumenten

De onderstaande archeologische monumenten zijn beschermd ex artikel 6 van de Monumentenwet 1988

Oirschot (Gemeente Oirschot)

GEMEENTE	Oirschot
Plaats	Oirschot
Monumentnr.	251
Rijksnr.	45078
Bron	AMK
CAA	51B-001
Coördinaten	x 155010 y 388036
Toponiem	Aerlesche Heide; Zonnedaauw
Thema 1	Begraving
Complextype 1	Urnenveld
Datering 1	Bronstijd
Begin periode 1	Bronstijd laat: 1100 - 800 v. Chr.
Eind periode 1	IJzertijd vroeg: 800 - 500 v. Chr.
Thema 2	Begraving
Complextype 2	Urnenveld
Datering 2	IJzertijd
Begin periode 2	Bronstijd laat: 1100 - 800 v. Chr.
Eind periode 2	IJzertijd vroeg: 800 - 500 v. Chr.
Waarde	Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd ex artikel 6 van de Monumentenwet 1988
Omschrijving	Terrein met sporen van begraving (urnenveld) uit de late Bronstijd en vroege IJzertijd. Behalve urnenveld ook materiaal uit het Mesolithicum en neolithicum (waaronder neolithisch aardewerk) aangetroffen. Mesolithisch: een rijke concentratie vuursteenmateriaal. Opmerking: op een memo in het CMA staat: exacte begrenzing
Literatuur	Standaardoefenkaart Oirschotse heide RAAP- rapport 56: catalogus nr. 40. Opgraving 2- g 2-7 oktober 1933 en op 9 en 28 april 1934: BAI-W.J.A. Willems. BEEEX, G. 1966 , in: Bulletin van de (Koninklijke) Nederlandse Oudheidkundige Bond BURSCH, F.C. 1942 Onze urnenvelden (p.48-77)., in: Oudheidkundige Mededelingen uit het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden 23 Holwerda, J.H. & J.P.W.A. SMIT 1917 (p. 41)., in: Catalogus der archaeologische verzameling van het Prov. genootschap van kunsten en wetenschappen in Noord-Brabant, 's Hertogenbosch. BEEEX, G. 1979 Overzicht van de archeologische vondsten in de voormalige gemeente Woensel (p. 7-12)., in: Renders, W.H.A. (red.), Bijdragen tot de geschiedenis van Woensel. PROVINCIAAL GENOOTSCHAP IN DE PROVINCIE NOORD-BRABANT 1903 Verslag der 65e Vergadering (p. 76)., in: Handelingen van het Provinciaal Genootschap in de provincie Noord-Brabant, 1897-1903. WILLEMS, W. 1936 , in: De Voor- Romeinse Urnenvelden in Nederland, p. 93-120. GAAUW, P.G. VAN DER, EN C.M. SOONIUS 1992 Militair Oefenterrein Oirschot; archeologische inventarisatie en booronderzoek in het kader van de

MER., in: RAAP- rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 56
 onbekend 1937 , in: Handelingen van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant 1933-1937

Oostelbeers (Gemeente Oirschot)

GEMEENTE	Oirschot
Plaats	Oostelbeers
Monumentnr.	1339
Rijksnr.	524079
Bron	AMK
CAA	51C-020
Coördinaten	x 146665 y 386284
Toponiem	OUDE KERKTOREN; ANDREASSTRAAT; HILLESTRAAT
Thema 1	Religie
Complextype 1	Kerk
Datering 1	Middeleeuwen
Begin periode 1	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 na Chr.
Eind periode 1	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 na Chr.
Thema 2	Begraving
Complextype 2	Kerkhof
Datering 2	Middeleeuwen
Begin periode 2	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 na Chr.
Eind periode 2	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 na Chr.
Thema 3	Agrarische productie
Complextype 3	Akker/ (moes)tuin
Datering 3	Middeleeuwen
Begin periode 3	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 na Chr.
Eind periode 3	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 na Chr.
Thema 4	Bewoning
Complextype 4	Nederzetting
Datering 4	IJzertijd
Begin periode 4	IJzertijd: 800 - 12 v. Chr.
Eind periode 4	Romeinse tijd: 12 v. Chr. - 450 na Chr.
Thema 5	Bewoning
Complextype 5	Nederzetting
Datering 5	Middeleeuwen
Begin periode 5	Middeleeuwen vroeg: 450 - 1050 na Chr.
Eind periode 5	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 na Chr.
Thema 6	Bewoning
Complextype 6	Nederzetting
Datering 6	Romeinse tijd
Begin periode 6	IJzertijd: 800 - 12 v. Chr.
Eind periode 6	Romeinse tijd: 12 v. Chr. - 450 na Chr.
Waarde	Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd ex artikel 6 van de Monumentenwet 1988
Omschrijving	Het monument betreft een escomplex ten zuiden van het dorp Oostelbeers. In het westen wordt het begrensd door het oude beekdal van de Kleine Beerze, in het zuiden door bosgebied en in het oosten door het gehucht Hoogeind. Het gebied is ca. 78 ha groot en wordt gekenmerkt door een open landbouwareaal. Twee wegen doorkruisen het escomplex: een noord-zuid lopende zandweg en de oost-west georiënteerde Hillestraat. In het hart van het gebied staat een

kerktoren. Deze is beschermd als bouwkundig monument. De funderingsresten van de kerk, het kerkhof, bewoningssporen en het essencomplex zijn als archeologisch monument beschermd. Het terrein waarbinnen de kerk en het kerkhof liggen is omsloten door een aarden wal en is duidelijk verhoogd. Het esdek heeft een dikte tot ca 110-120 cm. Op de onderliggende dekzandrug zijn in boringen vondsten aangetroffen uit de Steentijd tot de Late Middeleeuwen. Diversen:CAA 5N. Uit o.a. RAAP- Briefrapport 1266/MW (1999) blijkt dat d.m.v. booronderzoek en ook in k in een sleuf t.b.v. een waterleiding aanvullende archeologische waarnemingen zijn verricht, die Archis echter (nog) niet bereikt hebben. Opmerking: de datum van Voorlopige Bescherming heeft betrekking op hetrecentelijk uitgebreide monument, de datum van Definitieve Bescherming slechts op het kerkerrein + kerkhof.

Literatuur

KLEIJ, P. 1997 'Oostelbeers: een toren op uitgeputte grond', p.14-15,, in: Dockum, S. van & A. Haytsma (red.), Gids archeologische monumenten in Nederland

Roymans, J.A.M. 1999 Escomplex Oostelbeers, gemeente Oirschot; een waarderend onderzoek, in: RAAP-briefrapport

Theuws, F. 1995 Opgraven in een bedreigd landschap: het Zuid-Nederland projekt van de Universiteit van Amsterdam, in: Archeologie en ruimtelijke ordening in zuidoost- Brabant ZAR 2

Opmerkingen

Van het zuidelijk deel van het monument wordt de zuidwestrand in beslag genomen door bos, overwegend naaldbos. De zandpaden hier dragen duidelijke sporen van crossen en in één pad is een 2 x 3 m grote kuil gegraven om verder crossen tegen te gaan. Ook deze ingreep betreft een overtreding van de Monumentenwet.

GEMEENTE

Oirschot

Plaats

Oosterbeers

Monumentnr.

1515

Rijksnr.

46108

Bron

AMK

CAA

51C-013

Coördinaten

x 148078

y 385118

Toponiem

DENNENDIJK; OOSTELBEERSE DIJK

Thema 1

Bewoning

Complextype 1

Nederzetting

Datering 1

Mesolithicum

Begin periode 1

Mesolithicum: 8800 - 4900 v. Chr.

Eind periode 1

Mesolithicum: 8800 - 4900 v. Chr.

Waarde

Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd ex artikel 6 van de Monumentenwet 1988

Omschrijving

CAA 3N. Terrein met sporen van bewoning uit het Mesolithicum. De vuursteenvindplaatsen werden ontdekt bij ploegwerkzaamheden in 1949, waarna enige duizenden artefacten als oppervlaktevondsten zijn verzameld. Volgens een kaartje, mogelijk van G. Beex, in het CMA beslaat het monument het centrale deel van de destijds ontdekte mesolithische site.

Proefonderzoek door G. Beex in 1967, visuele inspectie door provinciaal archeoloog in 1968 en booronderzoek door RAAP in 1991. Bij dit laatste onderzoek zijn geen vondsten in boomval-gaten gedaan, de podzolbodem bleek nagenoeg intact.

De vindplaats ligt in een dekzandlandschap van lage landduinen en vlaktes.

In het kader van het AMR-project is het monument op 12 augustus 2003 en 22 maart 2004 bezocht. Op laatstgenoemde datum is ook booronderzoek verricht.

Literatuur

Opmerkingen

Door ploegen en zandwinning is het monument gedeeltelijk aangetast. De akkers rond het monument zijn ontgrond.

GEMEENTE

Oirschot

Plaats

Oosterbeers

Monumentnr.

1516

Rijksnr.

46109

Bron

AMK

CAA

51C-014

Coördinaten

x 148986

y 385394

Toponiem

ROUWVEN

Thema 1

Bewoning

Complextype 1

Nederzetting

Datering 1

Laat-Paleolithicum

Begin periode 1

Paleolithicum laat: 35000 C14 - 8800 v. Chr.

Eind periode 1

Paleolithicum laat: 35000 C14 - 8800 v. Chr.

Waarde

Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd ex artikel 6 van de Monumentenwet 1988

Omschrijving

Vuursteenvindplaats (Ahrensburg cultuur). In 1949 gedeeltelijk opgegraven. Een deel van het terrein is uitgestoven (en weer afgedekt door stuifzand). Vermoed wordt dat 014 niet het meest interessant e deel is. Volgens fiche ook MESO.

Literatuur

ARTS, N. EN J. DEEBEN 1981 , in: Prehistorische jagers en verzamelaars te Vessem: een model (bijdragen tot de studie van het Brabantse heem deel 20).

ARTS, N. 1988 A survey of Final Palaeolithic archaeology in the Southern Netherland (p.287-356)., in: British Archaeological Reports I.S.444 i

Gaauw, P.G. van der, C. Soonius, e.a. 1992 Militair Oefenterrein Oirschot: archeologische inventarisatie en booronderzoek in het

kader van de MER, in: RAAP- rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 56

Spoordonk (Gemeente Oirschot)

GEMEENTE

Oirschot

Plaats

Spoordonk

Monumentnr.

2085

Rijksnr.

526152

Bron

AMK

CAA

51A-005

Coördinaten

x 146398

y 392186

Toponiem

HUIZE TEN BERGH

Thema 1

Bewoning

Complextype 1

Kasteel

Datering 1

Middeleeuwen

Begin periode 1

Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 na Chr.

Eind periode 1

Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 na Chr.

Waarde

Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd ex artikel 6 van de Monumentenwet 1988

Omschrijving

Terrein met resten van 'Huis ten Bergh' (een 'moated site').Weiland met reliëf en waarschijnlijk grachtonttrek. Eventueel

voorburcht bij een woonhuis of koetsiershuis. Boringen tonen aanwezigheid gracht aan. In 1999 booronderzoek door J. van Gool, o.l.v. W. Verwers & H. Jansen. daarbij o.a. aangetroffen: grachtvulling, ca 10 m breed, die een terrein van ca 70 x 60 m omgeeft. Op het binnenterrein liepen enkele boringen vast op puin. Weerstandsmetingen door RAAP.

Literatuur

XXX 1982 , in: Kastelen in Brabant.
 AERTS, S. 1989 Kasteel Ten Bergh te Oirschot., in: Het Brabants Kasteel.
 Verpoorte, A. 1991 Weerstands- en verkennend booronderzoek naar het 'Huis ten Bergh' te Oirschot, in: RAAP- notitie (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 41

Straten (Gemeente Oirschot)

GEMEENTE	Oirschot
Plaats	Straten
Monumentnr.	2094
Rijksnr.	519506
Bron	AMK
CAA	51B-012
Coördinaten	x 152222 y 391713
Toponiem	KASTEREN
Thema 1	Bewoning
Complextype 1	Romeins villa(complex)
Datering 1	Romeinse tijd
Begin periode 1	Romeinse tijd: 12 v. Chr. - 450 na Chr.
Eind periode 1	Romeinse tijd: 12 v. Chr. - 450 na Chr.
Waarde	Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd ex artikel 6 van de Monumentenwet 1988
Omschrijving	CAA: 51BZ-38 en 51BZ-39. Onder esdek; 1 m dikte. Volgens CAA zeer veel ROM aardewerk. Villa? Bij waarderend onderzoek 13-12-1993 tot 12-01-1994 werd o.a. de aanwezigheid van uitbraaksleuven en grond sporen (paalsporen, greppels) vastgesteld.
Literatuur	DRENTH, E. 1994 Oirschot (p. 129-131)., in: Brabants Heem 46 VERWERS, W.J.H. 1994 Oirschot, nederzetting Romeinse Tijd (p. 53),, in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 1993 VERWERS, W.J.H. & P. KLEIJ 1998 Oirschot (p. 41-44; Afb. 39-41),, in: Archeologische Kroniek van Noord-Brabant 1994-1996 VERWERS, W.J.H. 1991 xxx Pag. 180., in: JROB VERWERS, W.J.H. 1991 Archeologische Kroniek van Noord-Brabant 1991, 174-175., in: BH VERWERS, W.J.H. 1992 xxx Pag. 202., in: JROB VERWERS, W.J.H. 1993 Archeologische Kroniek van Noord-Brabant 1993, 129-131., in: BH VERWERS, W.J.H., A. BUISMAN & J. VAN GOOL 1993 xxx Pag. 53., in: JROB VERWERS, W.J.H. 0 , in: North Brabant in Roman and Early Medieval Times, Habitation. Pp. 44-45, 62-63, 117, 119, 120, 123. Verwers, W.J.H. 1998 Bewoningsgeschiedenis van Noord-Brabant en het noordelijk van Limburg in de Romeinse tijd en de vroege middeleeuwen, in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 95/96
Opmerkingen	de begrenzing van het terrein aan de westzijde zoals op dit moment (16-08-2001) in Archis aangegeven, klopt niet: het monument loopt tot aan de naar

west uitbochtende sloot (ca 152.040/391.760) en is in noord-zuid richting slechts 300 m lang (langs de perceelsgrenzen gemeten).

3. Overzicht van gemeentelijke monumenten

Adres	Functie	Bouwperiode
Andreasstraat 8	Woonhuis (voormalige boterfabriek)	1950
Bestseweg 38	Eenlaags woonhuis	1925
Bestseweg 39	Villa	1935
Bestseweg 44	Villa	1891
Bestseweg 50	Boerderij	1939
Bestseweg 7	Herenhuis met bedrijfsgebouw	1890
Boterwijksestraat 15	Boerderij	0
Boterwijksestraat 21	Boerderij	1850
Boterwijksestraat 6	Boerderij	1861
Brembos 1	Hooiberg	1600
Broekstraat 15	Langgevelboerderij	1620
Broekstraat 16	Langgevelboerderij	1900
Broekstraat 17	Langgevelboerderij	0
Broekstraat 20	Langgevelboerderij	1938
Broekstraat 21	Langgevelboerderij	1938
de Bollen 3	Woonboerderij	1850
de Bollen 9	Boerderij	2005
de vier Uitersten 10	Woning	1920
de vier Uitersten 12	Woning	1930
de vier Uitersten 2	Woning	1920
de vier Uitersten 4	Woning	1925
de vier Uitersten 6	Woning	1920
de vier Uitersten 8	Woning	1930
Dekanijstraat 11	Woonhuis	1900
Dekanijstraat 12	Dubbel woonhuis	1905
Dekanijstraat 14	Dubbel woonhuis	1905
Dekanijstraat 14A	Dubbel woonhuis	1905
Dekanijstraat 16	Dubbel woonhuis	1900
Dekanijstraat 18	Dubbel woonhuis	1910
Dekanijstraat 5	Woonhuis	1905
Dekanijstraat 7	Woonhuis	1838
Dirk van Ameydenstraat 8	Woonhuis	0
Doornboomstraat 12	smidse/dubbel woonhuis	1900
Doornboomstraat 12	Woonhuis	1900
Doornboomstraat 12	Woonhuis	1900
Doornboomstraat 14	smidse/dubbel woonhuis	1900
Doornboomstraat 14	Woonhuis	1900
Doornboomstraat 22	Voormalig gemeentehuis	0
Dr Van Wamelstraat 2	Woonhuis	0
Driehoek 21	Boerderij/woonhuis	0
Driehoek 3	Boerderij/woonhuis	0

Eendenpoel 1	Dubbel eenlaags woonhuis	1800
Eendenpoel 4	Eenlaags woonhuis	1850
Esperenweg 3	Boerderij/woonhuis	1930
Gasthuisstraat 10	Woonhuis	1665
Gasthuisstraat 12	Woonhuis	1665
Gasthuisstraat 14	Dubbel winkel-woonhuis	1800
Gasthuisstraat 38	Woonhuis	1674
Gasthuisstraat 6	Woonhuis	1895
Gasthuisstraat 8	Woonhuis	1665
Gijzelaar 1	Kortgevelboerderij	1800
Hedel 3	Langgevelboerderij	1934
Heerenbeek 1	Landhuis	1864
Heerenbeek 2	Koetshuis	0
Heistraat 1	Woonhuis	1850
Heistraat 1B	Woonhuis	1850
Hertog Janstraat 16	Woonhuis	1948
Hoogdijk 12	Woonhuis	1930
Hoogdijk 24	Arbeiderswoning met zadeldak	1926
Hoogdijk 24	Woonhuis	1926
Hoogdijk 24	Woonhuis	1926
Hoogdijk 27	Woonhuis	1920
Hoogeindseweg 20	Boerderij/woonhuis	1896
Hoogeindseweg 6	Boerderij	0
Hoolkot 5	Langgevelboerderij	1870
Kampsesteeg 15	Langgevelboerderij	0
Kampsesteeg 16	Langgevelboerderij	0
Kerkstraat 18	Arbeiderswoning met zadeldak	1935
Kerkstraat 18	Woonhuis	1935
Kerkstraat 18	Woonhuis	1935
Kerkstraat 2	Woonhuis	1905
Kerkstraat 4	Woonhuis/bedrijfsruimte, vroegere molenaarswoning	1900
Kerkstraat 8	Koetshuis	1989
Koestraat 11	Woonhuis	1800
Koestraat 12	Woonhuis	1850
Koestraat 13	Winkel-woonhuis	1900
Koestraat 15	Dubbel woonhuis	1800
Koestraat 17	Dubbel woonhuis	1800
Koestraat 19	Woonhuis	1904
Koestraat 7	Kapsalon	0
Krukkerd 1	Boerderij	1910
Kuikseindseweg 4	Woonhuis	1950
Langereijt 16	Boerderij/woonhuis	1933
Langereijt 6	Boerderij/woonhuis	1830
Langereijt 6	Boerderij/woonhuis	1830

Leeuwerikstraat 9	Woonhuis/schuur	1954
Liempdsedijk 1	Boerderij	1931
Liempdsedijk 2	Boerderij	0
Lopensestraat 3	Langgevelboerderij	1880
Markt 14	Cafe	0
Markt 21	Cafe complex	1900
Molenstraat 10	Winkel/woonhuis	1650
Molenstraat 11	Woonhuis/voormalig bedrijfsgebouw	1900
Molenstraat 13	Woonhuis/voormalig bedrijfsgebouw	1900
Molenstraat 28	Woonhuis	1930
Molenstraat 8	Woonhuis/grillroom	0
Montfortlaan 14	Kortgevelboerderij	1931
Montfortlaan 2	Langgevelboerderij	1800
Mousten 4	Langgevelboerderij	0
Neereindseweg 24	Boerderij/woonhuis	1900
Nieuwedijk 43	Kortgevelboerderij	0
Nieuwstraat 1	Bedrijfspand	1900
Nieuwstraat 10	Woonhuis	1909
Nieuwstraat 14	dubbel woonhuis (nr 12 is niet meer aanwezig)	1900
Nieuwstraat 17B	Bijgebouw (van 17a)	1850
Nieuwstraat 20	Woonhuis	1750
Nieuwstraat 27	Winkel-woonhuis met bedrijfsruimte	1750
Nieuwstraat 32	Dubbel woonhuis	1900
Nieuwstraat 38	Dubbel woonhuis	1800
Nieuwstraat 43	Woonhuis	0
Nieuwstraat 50	Winkel/woonhuis	1925
Nieuwstraat 56	Complex van 3 woonhuizen	1800
Nieuwstraat 58	Complex van 3 woonhuizen	1800
Nieuwstraat 60	Complex van 3 woonhuizen	1832
Nieuwstraat 9	Woonhuis	1800
Notel 10	Langgevelboerderij	1900
Notel 12	Langgevelboerderij	1890
Notel 14	Langgevelboerderij	1880
Notel 22	Langgevelboerderij	0
Notel 22	Langgevelboerderij	0
Oude Grintweg 18	Woning	1925
Oude Grintweg 20	Woning	1925
Oude Grintweg 22	Woning	1925
Oude Grintweg 24	Woning	1925
Oude Grintweg 67	Langgevelboerderij	0
Pallande 1	Langgevelboerderij	1900
Pallande 3	Langgevelboerderij	0
Polsdonken 1	Langgevelboerderij	0
Proosbroekweg 12	Hooiberg	1988

Putstraat 10	Boerderij/woonhuis	1850
Rijkesluisstraat 10	Drie winkels-woningen	1925
Rijkesluisstraat 11	Restaurant-woonhuis	1653
Rijkesluisstraat 12	Café	0
Rijkesluisstraat 13	Woonhuis	2003
Rijkesluisstraat 26	Woonhuis	1650
Rijkesluisstraat 30	Woonhuis	1800
Rijkesluisstraat 31	Café	0
Rijkesluisstraat 32	Woonhuis	1880
Rijkesluisstraat 35	Winkel	0
Rijkesluisstraat 36	Woonhuis	1880
Rijkesluisstraat 37	Winkel-woonhuis	0
Rijkesluisstraat 39	Winkel	1900
Rijkesluisstraat 42	Woonhuis	1920
Rijkesluisstraat 57	Dubbel woonhuis	1750
Rijkesluisstraat 59	Dubbel woonhuis	1750
Rijkesluisstraat 8	Drie winkels-woningen	1870
Schansstraat 12	Langgevelboerderij	1900
Schansstraat 13	Langgevelboerderij	0
Schansstraat 14	Bakhuis bij boerderij	0
Schepersweg 1	Langgevelboerderij	1972
Spoordonkseweg 84	Langgevelboerderij	1900
St Odulphusstraat 12	Woonhuis	1850
St Odulphusstraat 19	Woonhuis	1905
St Odulphusstraat 22A	Dubbel woonhuis	1930
St Odulphusstraat 24	Dubbel woonhuis	1930
St Odulphusstraat 28	Woonhuis	1674
Standaardplein 2	Winkel (voormalige leerlooierij)	0
Standaardplein 3	Woonhuis	1850
Standaardplein 4	Woonhuis	1910
Standaardplein 5	Woonhuis	1800
Straatsedijk 7	Boerderij/woonhuis	1948
't Laar 1	Hooiberg	1992
't Ven 1	Boerderij	1930
't Ven 3	Langgevelboerderij	0
Termeidesteeg 2	Boerderij	0
Torenstraat 4	Winkel-woonhuis	0
van Baerlandstraat 1	Woonhuis	1850
van Baerlandstraat 5	Bedrijfsgebouw	1650
van Coehoornweg 3	Langgevelboerderij	0
Vestdijk 9	Woonhuis	1930
Voorteindseweg 18	Woonhuis	0
Voorteindseweg 5	Woonhuis	1900
Willibrordstraat 1	Herenhuis	1905

Willibrordstraat 1	Schuur	1905
--------------------	--------	------

4. Overzicht van rijksbeschermd dorpsgezichten

1. De Bollen

Globaal: gebied rondom Antoniuskapel (Rijksbeschermd)

Rijksbeschermd stads/dorps-gezicht

Aangewezen op: Maart 28 1991

Mon. nr. R16 (226)

2. Oude dorpskern Oirschot

Rijksbeschermd stads/dorps-gezicht

Aangewezen op: Oktober 03 1967

Mon. nr. R6 (216)

Oude dorpskern met marktplein en stedelijke kenmerken. Mogelijk dateert de structuur in eerste aanleg al uit de Hoge Middeleeuwen (1000-1250). Kern en kerk van Oirschot hebben zich in de Late Middeleeuwen (1250-1500) en daarna niet over een grotere afstand verplaatst. Het oudst is de omgeving van het Vrijthof, met de N.H. kerk, de oorspronkelijke parochiekerk. In de 13e eeuw kwam de plaats tot bloei en kreeg zij stedelijke kenmerken. In 1268 werd, op enige afstand van de oude parochiekerk, een kapittelkerk gebouwd. De plaats was lange tijd de hoofdplaats van het kwartier Kempenland van de Meierij van 's-Hertogenbosch. De Markt bij de R.K. kerk, de vroegere kapittelkerk, dateert met name van na de dorpsbranden van 1462, 1566 en 1623, waarna vroegere bebouwing op deze plek niet meer werd vervangen. Het bebouwingsbeeld met veel tweelaags woonhuizen dateert met name uit de periode 1650-1950. Monumentale gebouwen zijn ondermeer de N.H. kerk, een romaanse zaalkerk (ca. 1100), de R.K. kerk van Sint-Petrusbanden (ca. 1500) omstreeks 1100), het voorm. raadhuis (1513, 1623, 18e eeuw), de voorm. Latijnse school (16e eeuw, 17e eeuw), het klooster Bleijendaal (17e eeuw, 1931), het klooster Nazareth (1910, 1924-1926), het voorm. Kantongerecht (1907-1908) en diverse woonhuizen en bedrijfsgebouwen (17e-19e eeuw). Aan de oostzijde van de kern een R.K. begraafplaats met calvarieberg en diverse grafmonumenten (1830-1950). In de kern diverse oude bomen, waaronder een groep paardekastanjes op de Markt. Kenmerkend zijn verder de diverse smalle stegen, deels met klinker- en kasseibestrating, en de vele smalle, diepe achtertuinten. De kern kent een relatie met het akkercomplex bij Boterwijk. Deels aangewezen als beschermd dorpsgezicht.

Kern van Oirschot grenzen globaal: achter percelen westkant Nieuwstraat – Gasthuisstraat – kruist Rijksluisstraat – westkant van Stenenstraatje – kruist Kanunnikensteeg – achter percelen ten zuiden Kanunnikensteeg naar Molenstraat – Molenstraat – Moriaan – achter percelen oostkant Moriaan – achter gebouwen zuidkant Koestraat totaan Kloosterstraat – stukje Kloosterstraat – achter percelen noordkant Koestraat – achter percelen westkant Markt.

4. Overzicht van historische buitenplaatsen

1. Landgoed Baest Oostelbeers

Rijksmonument nr. 511508

Onderdelen historische buitenplaats:

- Dr.J.v.d.Mortellaan 1 boerderij/pachterswoning (De Beukehoef)
- Dr.J.v.d.Mortellaan 2 boerderij (De Lindehoef)
- Dr.J.v.d.Mortellaan 3 woonhuis/poorthuis (De Eikehoef)
- Dr.J.v.d.Mortellaan 4 voormalige pachterswoning (Masthoef)
- Dr.J.v.d.Mortellaan 5 boerderij/voorm. pachterswoning (Boerekamer)
- Dr.J.v.d.Mortellaan 7 woonhuis/voorm. tuinmanswoning (Nol & Pietje)
- Dr.J.v.d.Mortellaan 9, 9a, 9b koetshuis annex dienstwoning
- Dr.J.v.d.Mortellaan 11 woning (Baesterhoef)
- Dr.J.v.d.Mortellaan bij 11 erfmuur ten noorden van hoofdgebouw
- Dr.J.v.d.Mortellaan bij 11 schuur
- Dr.J.v.d.Mortellaan 13 landhuis/hoofdgebouw (Huis te Baest)
- Dr.J.v.d.Mortellaan bij 13 historische tuin- en parkaanleg
- Dr.J.v.d.Mortellaan bij 13 hek en brug achter hoofdgebouw
- Dr.J.v.d.Mortellaan bij 13 tuinhuis
- Dr.J.v.d.Mortellaan bij 13 moestuinmuur, aansluitend aan tuinhuis
- Dr.J.v.d.Mortellaan bij 13 zonnewijzersokkel
- Dr.J.v.d.Mortellaan bij 13 veldkapel (Theresiakapel)